

PAROLE

Jääkäripataljoona 27:n Perinneyhdistyksen jäsenlehti

Syyskuu 2025 • nro 3 (363) • 94. vsk

JÄÄKÄRISÄÄTIÖ

Sisällys

Pääkirjoitus: Jääkäritietoisuus varmistettava Puolustusvoimissa	3
Kolumni Vesa Valtonen: Yhdistys toimii – yhteistyö edistyy	4
Jääkärien merkitys ilmavoimissa jäi vähäiseksi	5
Lambert Ganseforthin vierailu Suomessa lujitti suhteita	11
Jääkärinäyttely avattiin jääkäriseminaarin yhteydessä	14
Jääkärisäätiö isännöi perinteistä illallista Suomen Marsalkka Mannerheimin kunniaksi	18
Jääkäripataljoona 27:n Perinneyhdistyksen kesäpäivät	20
Viiden sodan Frans Peltola	24
Saksan jalkaväkipäivät 2025	26
Jalkaväkipäivien ampumakilpailut	27
Marko Maaluoto – Jääkäripataljoona 27:n perinneyhdistyksen uusi toiminnanjohtaja	28
Rakastuneet reissussa – kohtaaminen Antreassa: Elli Ikosen ja Aarne Sihvon matkaseikkailut punaisesta Suomesta valkoiseen Suomeen.....	29
Munakauppaa ja kolikkokooodeja – Millä keinoin Kosolan etappitalon jääkäriaktivismi pyrittiin salaamaan?	34
Etappireitteihin tutustumassa	38
Jääkäriperinteen vaalija Marjo Kervinen (1924–2025).....	40
Revelin jääkärimerkkiä huollettiin	41
Aretz esitelmöi Turussa	42
Jääkäri liikettä tutuksi Lahden seudulla 3.9.2025	43
Etelä-Pohjanmaalla jääkäriperinnevärväystä syyskuussa	44
Syyskokouskutsu	46

Etukannen kuvateksti: Yhdistyksen kesäpäivillä tutustuttiin Hietaniemen hautausmaalla Jääkäripaaden vieressä sijaitsevaan Vanhan Suomen kaartin muistomerkkiin. Vuonna 1938 paljastetussa patsaassa lukee: "Vanhan Suomen kaartinpataljoonan muistoksi vanhat kaartilaiset". (Kuva Juuso Siltanen)

Pääkirjoitus

Jääkäritietoisuus varmistettava Puolustusvoimissa

.....
Teksti **Mikko Ilkko**

Reilu 110 vuotta sitten Lockstedtin kassarmeilla ilmoittautuivat ensimmäiset suomalaisvapaaehtoiset. Kolme vuotta myöhemmin jääkäreiden pääjoukko palasi Suomeen 25.2.1918. Jääkäreiden perinteitä arvostetaan yhä ja entistä voimakkaammin tämän päivän Puolustusvoimissa.

Sana ”jääkäri” tulee tutuksi lukuisille jo siitä, että se saattaa olla oma sotilasarvo. Jalkaväkimiehen yleinen sotilasarvo on jääkäri. Lukuisilla reserviläisellä sotilaspassissa lukee sotilasarvona esimerkiksi kaartinjääkäri, panssarijääkäri tai jääkäri. Tämä ei ole kuitenkaan aiheuttanut jääkäri-sanan inflaatiota, pikemminkin päinvastoin.

Jääkäri-etuliitteen käyttö sotilasarvon yhteydessä on kuitenkin varattu vain alkuperäisille Saksan-jääkäreille. Tämän linjasi Mannerheim jo vuonna 1918.

Puolustusvoimissa on kuusi jääkäriperinnejoukko-osastoa: Lapin jääkäripataljoona, Uudenmaan jääkäripataljoona, Kymen jääkäripataljoona,

Hämeen panssaripataljoona, Vaasan rannikkojääkäripataljoona ja Jääkäritykistörykmentti. Myös Pioneerikoulu kuuluu perinneosastoihin. Karjalan jääkäripataljoona lakkautettiin Puolustusvoimauudistuksen yhteydessä kymmenen vuotta sitten.

Vuosien varrella nämä vapaussodan jääkärijoukoista johdetut perinneosastot ovat organisaatiouudistusten myötä vaihtaneet maantieteellisiä sijaintejaan. Olennaista on, että perinteistä on kuitenkin pidetty kiinni.

Puolustusvoimain komentaja päivitti perinteisiin liittyvää ohjeistusta tänä vuonna. Jääkäriperinteitä saa vaalia kaikissa joukoissa, joiden historiassa tunnustetaan jääkärien rooli ja vaikutus. Joukot voivat harkintansa mukaan vaalia jääkäriperinteitä esimerkiksi jääkäripäivänä 25.2. ja Jääkärien marssia voidaan soittaa vuosipäivän ja perinnepäivän tilaisuuksissa. Mahdollistaminen ei muuta aiemmilla päätöksillä vahvistettuja perinteitä.

Suomen sotilasperinteet ovat tuoreita verrattuna esimerkiksi Englantiin tai Ranskaan. Tämänkin takia jääkäriperinteet ovat erittäin merkityksellisiä.

Ainakin yleensä näiden perinnejoukko-osastojen valatilaisuuksien yhteydessä selitetään jääkäri-sanan taustaa. Mutta tämä ei ole itsestään selvyyttä, sillä käytännöt voivat vaihdella komentajien mukana. Sen ohella, että kerrotaan mitä kaartilaisuus tai panssariaselaji tarkoittaa, yhdysnamuotoisen sotilasarvon jälkimmäinen osuus on syytä avata. Uudistetun ohjeistuksen myötä tätä toivottavasti tehdään muuallakin kuin perinnejoukko-osastoissa.

Jääkäriiliike ja tämä yhdistys ovat tehneet työtä näiden perinteiden ylläpitämiseksi mutta sen tarve jatkuu edelleen. Tulisi varmistaa, että ainakin perinnejoukko-osastojen esimiehillä on riittävästi tietoa asiasta. ■

Kolumni • Vesa Valtonen

Jääkäripataljoona 27:n Perinneyhdistys ry. puheenjohtaja

Yhdistys toimii – yhteistyö edistyy

Kesän vaihtuessa syksyksi jääkäri-perinneyhdistykset ovat järjestäneet jäsenistöllemme kerrassaan upeita tilaisuuksia. Alkupalven Saksan ja kevään Latvian järjestelyiltään mittaavat jääkäritapahtumat ovat jatkuneet perinteiseen tapaan kesäpäivistä jääkäriseminaariin.

Helsinki-Uusimaan yhdistyksen järjestämät kesäpäivät kokosivat hienon joukon jääkäriperinnönvaalijoita. Hyvin valmisteltu ja monipuolinen ohjelma sai osakseen pelkkää kiitosta. Tarkempi kuvaus ohjelmasta ja tunnelmista on luettavissa tässä lehdessä.

Tätä kirjoittaessani palaamme juuri järjestyksessään 27. Jääkäriseminaarista Kauhavalta. Aloitimme seminaaripäivän päivän juhlistamalla Suomen Jääkärimuseon 30-vuotista taivalta. Onnittelupuheenvuoroissa kuulumme mielenkiintoisia aikalaiskertomuksia museon syntyhistoriasta ja eri kehitysvaiheista. Ennen varsinaista seminaaria avattiin Kauhavan puukkomuseon yhteydessä Hohenlockstedtissa keväällä toiminut ”Jääkärit taiteilijoina”-näyttely. Runsaslukuinen seminaari-yleisö nautti mielenkiintoisista luennoista ja hienoista musiikkiesityksistä. Juttu saatiin jo tähän Paroleen.

Hyvin suunnitellun ohjelman ja järjestelyiden lisäksi näiden tapahtumien merkitys yhdistyksellemme ja yhteiselle asiallemme on kenties tärkeämpi kuin arvaammekaan. Näin koen ainakin perinneyhdistyksen hallituksen puheenjohtajana. Varsinaisen ohjelman ohessa tapaamme vanhoja tuttuja, mutta myös uusia perinteenvaalijoita. Keskusteluissa saamme palautetta ja ehdotuksia kehittää toimintaa. Osa niistä voi vaikuttaa jopa yhdistyksen toiminnan suunnittelun strategiaan painopisteisiin.

Saadun palautteen perusteella voin todeta, että strategiaamme painopisteet aineiston digitoinnissa ja esineistön säilymisen turvaamisessa saa edelleen vahvan tuen. Tähän liittyy olennaisesti myös keskustelu Suomen Jääkärimuseon tiloista ja tulevaisuudesta. Oman erikoismuseomme asema Suomen sotilasmuseokentässä on ainutlaatuisen tärkeä, joten siitä pitää paikallisten lisäksi huolehtia myös valtakunnallisena asiana.

Viestinnän kehittämisessä olemme saaneet sekä myönteistä että kielteistä palautetta. Tiedon kulku katsotaan olevan vahvasti edelleen pääyhdistyksen vastuulla ja kannamme toki siitä

vastuamme. Yhdistykseen on väreä verkkoviestintävastaava, jonka tehtävä on pitää verkkosivustomme tapahtumakalentereineen ajantasalla ja nostaa sosiaalisen median kanaville jäsenistöämme ja suurempaa yleisöä kiinnostavia jääkäritarinoita. Parolelehden julkaiseminen painettuna neljä kertaa vuodessa on yksinomaan kustannuskysymys. Yhdistys on valmis jatkamaan aiempien vuosien tapaan, mikäli toiminta muuten pystytään turvaamaan ja samalla edelleen parantamaan digitaalisen Parolen käytettävyyttä.

Jääkärikoulutuksen alkamisesta 110 v -juhlavuoden loppusuoralla valmistelemme jo tulevaa Finnentagia ja ensi vuonna vietettäviä Jääkärit rintamalla 110 v -tapahtumia. Tavoite on järjestää yhtä mieleenpainuvia yhteisiä tilaisuuksia jäsenistöllemme ja jääkärien perinnöstä kiinnostuneille.

Hyvää alkanutta syksyä ja jääkäriin mieltä!

Jääkärien merkitys ilmavoimissa jäi vähäiseksi

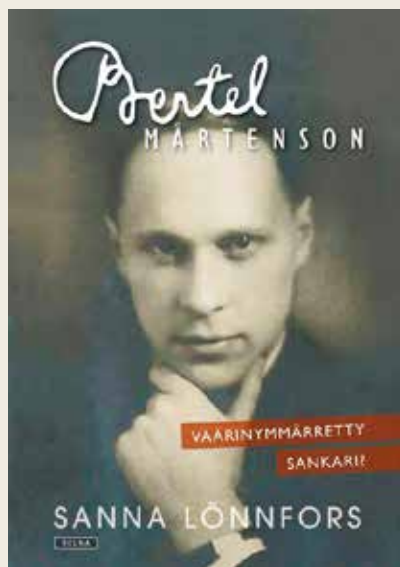
Teksti Jukka Knuuti

Kun kerrotaan jääkäreistä Suomen puolustusvoimissa mainitaan, kuinka jääkärit aika pitkälle rakensivat nuoren itsenäistyneen Suomen puolustusvoimat ja joita he menestyksellä johtivat läpi talvi- ja jatkosodan. Tämä ei kuitenkaan koske ilmavoimia, missä jääkärien osuus jäi varsin vaatimattomaksi. Tosin ilmavoimia komensi 1932-1945 jääkärikenraaliluutnantti Jarl Lundqvist. Tykistöstä Ilmavoimiin komennettuna hän ei kotiutunut koskaan johtamaansa aselajiin eikä myöskään saavuttanut lentäjien luotamusta.

Mutta teemasta jääkärit ja ilmavoimat on helpompi kertoa kuin ehkä koskaan aiemmin, sillä 2023 ilmestyi elämäkerrat kahdesta merkittävimmästä jääkärilentäjästä.

Bertil Mårtensson oli jääkäreistä ainoa, joka sai jääkäriaikana lentäjäkoulutuksen. Hänestä kirjoitti elämäkerran ”Bertil Mårtensson, väärinymärretty sankari” Sanna Lönnfors.

Toinen merkittävä jääkärilentäjän elämäkerta oli Harri Mustosen kirjoittama ”Jääkärikenraali Aarne Snellmanin soturielämä”. Hänellä on näkemyksiä, kuinka ilmavoimista pitäisi kehittää sotaan valmistautuva aselaji jo silloin, kun se monille lentäjille oli lähinnä laitos toteuttaa lentämisen unelmaa. Ja itse puolustushaara järjesti lentonäytöksiä ja yleisötilaisuuksia, mutta valmistautuminen maan puolustamiseen jäi vähemmälle.

Mårtenssonin elämäkerran nimi on Väärinymärretty Sankari? Kysymysmerkki on paikallaan, kun ajattelee miehen elämänvaiheita.

Sekä Mårtensson että Snellman etenivät everstiluutnanteiksi, ja kumpikin toimi jonkin aikaa ilmavoimien esikuntapäällikköinä. Mutta kumpikin joutui jättämään aselajin riitauduttuaan ilmavoimien komentajan Arne Somersalon kanssa.

Itsenäisen Suomen vasta perustettuihin Lentoyoukkoihin, kuten ilmavoimia tuohon aikaan kutsuttiin, liittyi Mårtenssonin lisäksi useita jääkäreitä. Osa heistä viipyi aselajissa vain vähän aikaa ja vain harvoista jääkäreistä tuli pitkäaikaisia lentäjiä

Aarne Snellman on vähän tunnettu jääkärikenraali ehkä sen vuoksi, että hän kuoli vain kaksi päivää kenraalilylennyksen jälkeen.

ilmavoimiin, eivätkä he edenneet merkittäviin tehtäviin.

Vähän väkeä isot tehtävät

Lentoyoukkojen tai Ilmailuvoimien toiminta oli 1919 varsin vaatimatonta. Ainoana lentokoulutuksen saaneena jääkärinä kapteeni Bertil Mårtensson oli edennyt ilmailuvoimien esikuntapäälliköksi. Lentoyoukoissa oli esikunnan lisäksi vain 22 tähtystäjää, 11 ohjaajaa sekä 15 ohjaaja- ja 7 tähtystäjäoppilasta.

Vähäinen koko ei estänyt ajattelemasta suuria. Esikuntapäällikkö sai tehtäväkseen määritellä ilmavoimien tehtävät:

Aselajin tehtävinä on mm. tiedustelu, maan suojaaminen pommituksilta, tykistön tulenjohto, puuttuminen jalkaväkitaisteluun, vihollisalueen pommittaminen ja yhteydenpito kaukana operoivien joukkojen välillä. Ilmavoimien tuli paikantaa vihollisen miinakentät sekä taistella vihollisen taistelulaivoja ja sukellusveneitä vastaan.

Melkoinen tehtävä ilmavoimille, joilla yhteensä parikymmentä lentokoneetta ja jotka edustivat 17 eri konetyyppiä.

Mårtensson oli saanut koulutuksensa merivoimien lentäjänä lentoveneisiin. Kun Suomessa käytiin keskustelua siitä pitäisikö hankkia vedestä toimia lentoveneitä ja kellukekoneita, vaan maakentiltä operoivia pyöräkoneita, oli Mårtensson ehdottomasti vesikoneiden kannalla.

Komentaja Lockstedtista mutta ei ollut jääkäri

Mutta palataan 1920-luvulle. Ilmavoimien kurjasta tilasta kertoo, että lyhyen aikaa komentajana ollut eversti Sixtus Hjelmmen erotettiin, kun ilmavoimat ei pystynyt organisoimaan Viipuriin 4–5 koneen laivuetta, koska kalusto oli liian kirjavaa ja puutteellista.

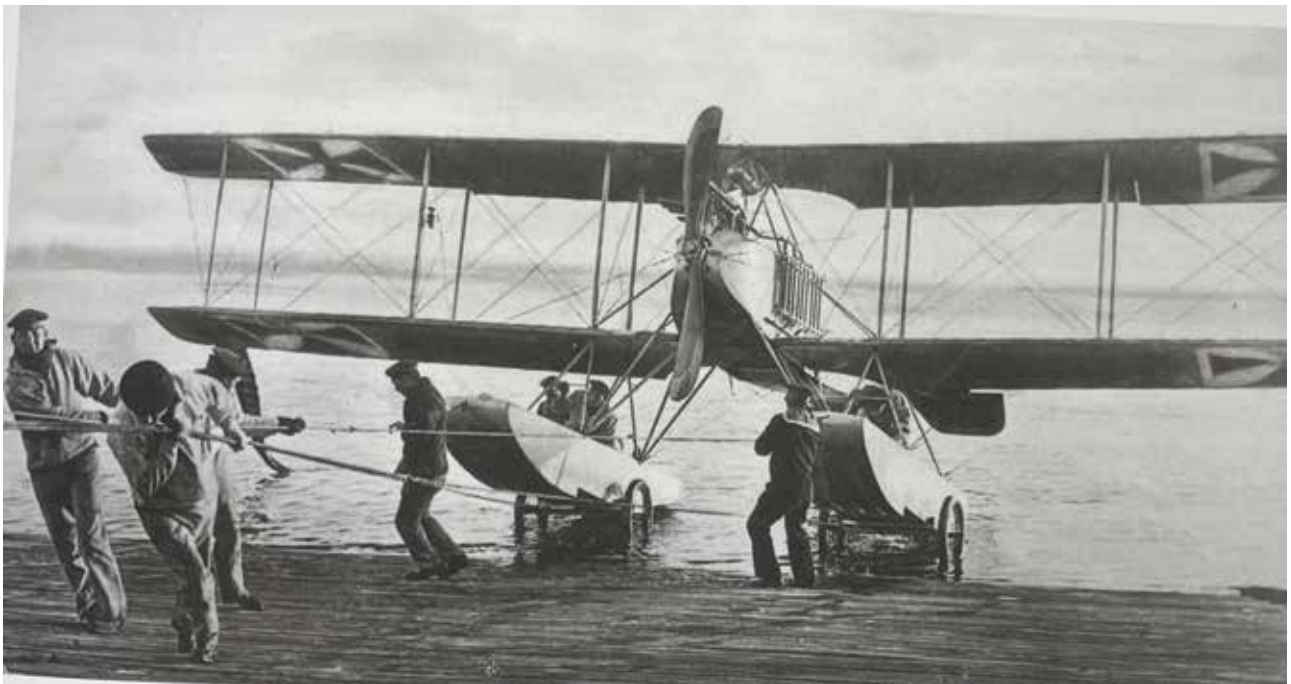
Hänen seuraajaksi nimitettiin 1920 Arne Somersalo. Hän oli ”melkein” jääkäri. Hän oli saanut koulutuksensa Saksassa Lockstedtissa jääkärien tapaan, mutta hänet koulutettiin ratsuväkeen ja hän taisteli Saksan länsirintamalla.

Ehkäpä Somersalon valintaan vaikutti myös se, että hänet tunnettiin tinkimättömänä kurin ylläpitäjänä. Ja sellaista tunnuttiin ilmailuvoimissa tarvittavan. Oli tapahtunut liian monia huolimattomuudesta johtuneita onnettomuuksia, joissa oli menetetty ihmishenkiä ja kallista kalustoa. Kuri oli kaiken kaikkiaan löystynyt. Alkoholia käytettiin viljalti ja siinä

tarkoituksessa käytiin usein omilla hankintalannoilla Virossa.

Ainoa ”lentävä” jääkäri Bertel Mårtensson oli täydentänyt lentäjänopin tojaan Saksassa, sillä hän oli tutustunut Saksan lentäjien toimintaan länsirintamalla. Saksasta palattuaan hänet määrättiin 2. Ilmailuosaston Helsingin lento-osaston päälliköksi. Loppuvuodesta 1918 hän eteni ilmavoimien esikuntapäälliköksi. Suoritettuaan Saksassa ilmailukorkeakoulun diplomitutkinnon, hänet ylennettiin majuriksi. Niinpä Mårtenssonilla olisi ollut kaikki edellytyksen tulla ilmavoimien komentajaksi, mutta Somersalon tultua nimitetyksi tähän tehtävään, Mårtensson jäi esikuntapäälliköksi, mikä oli hänelle epäilemättä pettymys. Lentäjäyhteisön ulkopuolinen sivuutti maan ykköslentäjän.

Toiminta ilmavoimissa noina vuosina oli hengelle hupaa hommaa. Vuosina 1918–1919 kuoli lento-onnettomuuksissa 11 henkeä. Onnettomuudet olivat johtuneet pääasiallisesti tekniikan pettämisestä tai lentäjien

1920-luvulla oli enemmän lentosatamia kuin lentokenttiä. Koneet starttasivat ja laskeutuivat veteen. Tämä kuva saksalaisesta lentosatamasta.

taitamattomuudesta. Kun 1919 oli lennetty noin 550 tuntia, oli onnettomuuksia tapahtunut 19. Vuotta myöhemmin lennettiin noin 900 tuntia, oli onnettomuuksia ”vain” 12.

Ilmailuvoimissa oli kaksi jääkäriupseeria edennyt urallaan. Bertil Mårtensson sekä Aarne Snellman, joiden molempien sukset menivät ristiin ilmavoimien komentajan Somersalon kanssa, jolloin he joutuivat jättämään ilmavoimat.

Snellmanin sitkeys toi lentäjäkoulutuksen

Aarne Snellman sai tykistöupseerina Snellman sai komennuksen Ranskaan, mutta itsepäinen Snellman menikin tykistökoulun sijasta lentäjäkoulutuksen ja suoritti ohjaajakurssin. Suomeen palattuaan hän pyrki ilmailuvoimiin, mutta niin sotaväen päällikkö sen enempää kuin ilmavoimien komentaja Somersalo eivät hyväksyneet häntä. Erityisesti ilmavoimien komentajan vastustus todennäköisesti oli yhtenä syynä myöhempiin erimielisyyksiin, jotka lopettivat Snellmanin uran ilmailuvoimissa.

Somersalon valtuudet eivät kuitenkaan riittäneet estämään Snellmanin pääsyä ilmailuvoimiin. Sotaministeriö määräsi Snellmanin Lentopataljoonan komentajaksi.

1922 Somersalo syytti Snellmanin Ilmailupataljoonan komentajana

ylittäneen valtuuksiaan ja käyttäneen väärin valtion omaisuutta ja pidätti Snellmanin Lentopataljoonan komentajuudesta. Somersalolla ei kuitenkaan ollut valtuuksia Snellmanin virasta pidättämiseen ja tämä jatkoi tehtävässään lentopataljoonan komentajana.

Nyt hyökkäsi Snellman. Hän väitti Somersalon syyllistyneen väärinkäyttöksiin hankkiessaan ilmavoimille varustusta Saksasta. Sama väite väärinkäytöksistä johti myös esikuntapäällikkö Mårtenssonin ja Somersalon napit vastakkain. Mutta jo ennen sitä Somersalo oli vaatinut Mårtenssonin erottamista.

Ilmavoimien komentajaan ja esikuntapäällikön riitaa käsiteltiin sotaylioikeudessa. 1926 Mårtensson tuomittiin jatketusta virkavelvollisuuksien laiminlyönnistä ja sotilaalle sopimattomasta käytöksestä 10 vuorokauden päävartioarestiin. Sotaväen päällikkö määräsi Mårtenssonin komppanianpäälliköksi rautatiepataljoonaan.

Suomen ehkä kokeneimmasta lentouseerista tehtiin junamies. Mårtensson onnistui kuitenkin siirtymään yleisesikuntaan ja hänet nimitettiin ilmailuasiamieheksi Pariisiin.

Kun Somersalo erosi ilmavoimien komentajan paikalta 1926, Mårtenssonilla näytti olevan mahdollisuus revanssiin: Hän sai siirron takaisin ilmailuvoimiin, mutta hän kieltäytyi

toimimasta komentajaksi nimitetyn jääkärimajuri Väinö Vuoren alaisuudessa. Mårtensson erosi ilmavoimien palveluksesta 1927 ja sai siinä vaiheessa ylennyksen everstiluutnantiksi. Hän ryhtyi tekemään bisnestä ja muutti Pariisiin. Talvisodan alkaessa hän ilmoitti valmiudestaan ryhtyä jälleen ilmailuasiamieheksi tai muihin vastaaviin tehtäviin Pariisissa tai Lontoossa, Tällaista tehtävää ei tullut.

Hänen kohtalonsa oli karu. Hän ilmeisesti vakoili sodan aikana brittien hyväksi ja toimi myös Suomen Ranskan lähetystön kuriirina Saksalaiset vangitsivat hänet vakoilusta epäiltynä ja sulkivat hänet keskitysleiriin, mikä koitui hänen kohtalokseen.

Toinen uraa ilmavoimissa rakennut jääkäri oli Aarne Snellman. Mutta hänenkin uransa ilmavoimissa päättyi kiistan Somersalon kanssa.

Aarne Snellman oli ristiriitainen henkilö, joka ajautui voimakkaaseen näkemyksineen alati törmäyskurssille muiden upseerien kanssa. Hän oli kuitenkin ilmavoimien omintakeinen kehittäjä pyrkimyksensä kehittää ilmailuvoimia sodan ajan tehtäviin. Tämä tapahtui aikana, jolloin ilmavoimat oli enemmän lentoklubi kuin puolustushaara.

Somersalon ja Snellmanin yhteistyö kariutui kuitenkin melko pian kahden peräänantamattoman upseerin välisiin erimielisyyksiin. Somersalo syytti Snellmania Ilmailupataljoonan holtittomasta hoidosta. Snellman, puolestaan arvosteli Somersaloa tämän asettamista uusista miehistön määrävahvuuksista, jotka olivat Snellmanin mukaan esteenä aselajin kehitykselle. Snellman arvosteli Somersalon ehdotuksia myös sotaväen komentaja kenraalimajuri Wilkamalle jättämässään muistiossa.

Riitapukarit pois ilmailuvoimista

Snellmanin ja Somersalon välinen konflikti syveni kanteluiden ja muistutusten kierteen, johon

Ilmailuvoimien suurhankinta 1920 luvulla: 122 kappaletta Hansa IVL 22-konetta. Niistä myytiin kaksi Latviaan, kuten kuvasta näkyy: koneen kyljessä on Latvian ilmavoimien kansallisuustunnus, punainen hakaristi diagonaalisessa asennossa. Kuva kertoo myös Hansan massiivisista mitoista.

nivoutui myös muita ilmavoimien upseereita. Lopulta Snellman siirrettiin takaisin tykistöön.

Somersalo oli saanut jo aiemmin tuomion virkavirheestä Snellmanin ja muutaman muun upseerin nostettua esiin epäselvyydet tämän Saksasta tekemiensä hankintojen tiimoilta. Tämä johti Somersalon eroon ilmavoimista.

Erottuaan ilmailuvoimista Somersalo loi näkyvän uran toimittajana ja oikeistopoliittisena aktivistina. Hän ryhtyi Lapuan liikkeen ja sittemmin IKL:n lehtien Ajan sanan sekä Ajan suunnan päätoimittajaksi.

Somersalon erottua ilmavoimien palveluksesta komentajaksi nimitettiin jääkärimajuri Väinö A Vuori. Hän oli kevästä 1924 toiminut ilmavoimien esikuntapäällikkönä. Mutta myöskään Vuori ei ollut lentäjä. Hän oli vapaussodan jälkeen toiminut erilaisissa esikuntatehtävissä. Ja mikä pahinta, hänen perehtyneisyytensä ilmailuvoimien asioihin, oli täysin olematon.

Ilmavoimien komentaja tuli jälleen kerran aselajin ulkopuolelta. Aselaji kärsi huutavaa puutetta kokeneista upseereista. Ensimmäisen lentäjän komentajakseen Ilmavoimat sai vasta 1952, kun tehtävään nimitettiin Reino Artola.

Mutta palataanpa Snellmaniin. Hän siirtyi suojeluskuntain yliesikuntaan mutta, ilma-aseen kehittämistä hän ei jättänyt. Hän ruttasi vuonna 1926 englantilaisen asiantuntijakomission muistion, jossa ehdotettiin vesikoneiden pääasiallista käyttöä. Tässä vaiheessa käytiin vielä keskustelua siitä, pitäisikö tuhansien järvien maassa lentokoneiden startata vedestä vai kuivalta maalta. Snellman tyrmäsi vesitasot ja ehdotti useiden lentokenttien rakentamista sisämaahan.

Vesitasojen käyttäminen sodassa merkitsee miehistöjen murhaamista, hän painotti vedoten Ilmailuvoimien koneiden olemattomaan taistelukykyyn.

Seitsemän Hansaa V-muodostelmassa. Snellman arvosteli tällaista näytöslentämistä. Sillä ei ollut mitään tekemistä sotaan valmistautumisen kanssa. Lisäksi Hansalla ei ollut minkäänlaista taisteluarvoa.

Suomessa oli aloitettu laaja lentokoneenrakennusprojekti. Hankitun lisenssin turvin oli aloitettu saksalaisen Hansa -meritoimintakoneiden sarjavalmistus. Hansoilla harjoiteltiin kyllä näyttäviä osastolentoja, mutta kömpelöllä kellukekoneella ei tosi-paikan tullen olisi ollut minkäänlaista taisteluarvoa. Snellmann painotti Hansan olematonta käyttöarvoa sotakoneena.

Hansoja valmistettiin todella suuri määrä yhteensä jopa 122 kappaletta, joista kaksi myytiin Latviaan. 120 Hansaa oli edelleen paljon. Siitä tuli pitkäksi aikaa ilmavoimien toiminnan selkäranka.

Vuonna 1931 Snellman komennettiin yleisesikuntaan ilmapuolustusupseeriksi ja seuraavan vuoden lopulla ilmavoimien esikuntaan esikuntapäälliköksi. Tuolloinen ilmavoimien komentaja, jääkärieversti Lundqvist totesi Snellmanista, että tällä oli ”omintakeisia mielipiteitä”.

Yksi Snellmanin ”omintakeisista ajatuksista” oli vastoin tuolloin muo-

dissa ollutta ajatusta pommikoneiden kaikkivoipaisuudesta. Uskottiin, että sotien tulos ratkaistaan pommikoneiden massahyökkäyksin. Snellman laati syksyllä 1933 muistion, jossa näki ilmavoimiemme päätehtäväksi vihollisen ilma-aseen torjumisen. Tämä taas edellytti hankintojen painopisteen siirtämistä hävittäjiin. Hänen mukaansa tarvittiin ”nopeita ja tulivoimaisia tyyppejä.”

Snellmanilla näkemyksiä ilmavoimien kehittämiseksi

Snellman ehti toimia ilmapuolustusupseerina sekä ilmavoimien esikuntapäällikkönä yhteensä reilut kolme vuotta, sitten sukset menivät jälleen ristiin ilmavoimien upseerien kanssa. Tämän jälkeen Snellmanin tie vei hänet sotilasasiamieheksi Berliiniin.

Puolustusneuvoston puheenjohtaja, marsalkka Mannerheim kääntyi Snellmanin puoleen kiertäessään Euroopassa tutustumassa uusiin lentokonetyyppeihin. Hän käytti Snellmania

teknisenä asiantuntijanaan ja tämä järjesti hänelle tutustumiskäyntejä saksalaiseen ilmailuteollisuuteen.

Ilmavoimien asiat olivat huonolla tolalla. Nyt everstiksi ylennetty Snellman lähetti 1931 puolustusneuvostolle kirjeen, jossa hän totesi mm: Laivueiden sijoitus oli sotaolosuhteita ajatellen virheellinen. Koulutus laivueissa oli epämääräistä ja päällikön aloitekyvystä riippuvaista. Vakava pyrkimys sotavalmiuteen oli sivuutettu propagandan ja urheilun astuessa etusijalle. Syynä tähän oli määrätietoisin johdon ja kelvollisen sotakaluston puute. Ilmavoimien radiotoiminta oli täysin lamassa. Ilmavoimien hankinnoissa oli kuultu liian vähän lentäjiä. Lentokonetehtas oli pyrkinyt monopolisoimaan kalustohankinnat tuotteiden huonoudesta huolimatta.

Snellman ehti toimia ilmapuolustusupseerina ja ilmavoimien esikuntapäällikkönä kolmisen vuotta, kun hänen suksensa menivät ristiin ilmavoimien komentajan kanssa ja hän siirtyi sotilasasiamieheksi Berliiniin.

Aarne Snellman palasi maavoimiin. Jatkosodassa hänestä tuli 17. divisionin komentaja. Tässä tehtävässä ollessaan hän haavoittui ilmapommituksessa. Hänet ylennettiin kenraalimajuriksi huhtikuussa 1942, mutta kuoli pommituksessa saamiinsa vammoihin vain kaksi päivää myöhemmin.

Ilmavoimien tila oli kriittinen. Oli siis ilmeistä, että jääkärieversti Vuori ei täyttänyt ilmavoimien komentajalle asetettavia vaatimuksia. Ilmavoimilta puuttui arvovaltainen ja tarpeeksi asioista kiinnostunut johto eikä myöskään kuri täyttänyt välttämättömiä vaatimuksia. Puolustusneuvoston puheenjohtajan, siis Mannerheimin oli todettava, ettei puolustushaaran johto ollut kyllin kokeneissa ja taitavissa käsissä.

Puolustusneuvoston asettaman toimikunnan mietinnön keskeisin huomio kiinnitettiin materiaali- ja kalustohankintoihin. Ostettujen kone-tyyppien ja moottoreiden kuntoon ja suorituskäyttöön ei kiinnitetty riittävä

Jääkärikenraali Jarl Lundqvist oli koulutukseltaan tykkimies. Kuitenkaan ilmasodankäyntiin liittyvät asiat eivät häntä kiinnostaneet eikä hän koskaan saavuttanut lentäjien luottamusta.

huomiota ja näin oli saatu kelvotonta kalustoa. Sama päti lisenssillä kotimaassa valmistettuihin koneisiin.

Suurimman vastuun epäonnistumisista kantoi ilmavoimien komentaja eversti Vuori. Häneltä katsottiin suurelta osin puuttuvan ne edellytykset, jotka ilmavoimien komentajalle olisi ollut asetettava.

Tykkimies Lundqvist uudeksi komentajaksi

Puolustusneuvoston puheenjohtaja Mannerheim esitti presidentille ilmavoimien komentajan vaihtamista. Valituksi tuli KTR 3:n komentaja eversti Jarl Lundqvist. Hän oli tunnettu teknillisiin kysymyksiin hyvin perehtyneenä upseerina, mikä seikka lienee painaneen paljon ottaen huomioon ilmavoimien epäonnistuneet kalustohankinnat.

Ilmavoimissa tarvittiin Lundqvistin tapaista lujaoitteista organisaattoria panemaan aselaji järjestykseen. Ilmavoimissa kukkivat kaikki mahdolliset kukat, kun konsultteina oli käytetty milloin saksalaisia, ranskalaisia ja englantilaisia asiantuntijoita. Myöskään aselajin kurissa ja järjestyksessä ei ollut kehumista.

Lundqvist hoiti kuntoon suhteet ilmavoimien ja pääesikunnan välillä. Ne olivat heikentyneet Vuoren komentaja-aikana ja haitanneet pahasti ilmavoimien kehitystä.

Lisäksi piti ratkaista myös kysymys korimaisesta lentokonevalmistuksesta ja tehtaasta. Poliittisia päättäjiä kiinnosti enemmän kotimainen työ kuin valmistettavien koneiden laatu.

Lundqvist ei saavuttanut lentäjien luottamusta

Lundqvist oli päättäväinen organisaattori, hyvä hallintomies ja kova neuvottelija, kun käytiin keskusteluja konehankinnoista. Hänen olisi pitänyt pitäytyä näissä asioissa, jotka olivat hänen vahvuuksiaan. Lundqvistin uraa seurattessa tulee mieleen kuuluisa Peterin periaate: Mies etenee pätemättömyytensä asteelle.

Ilmavoimien asiat olivat tykistöstä tulleet Lundqvistille luonnollisesti tuntemattomia. Olikin kummallista, ettei hän energisenä miehenä ryhtynyt mitenkään paneutumaan johtamansa aselajinsa asioihin, vaikka johtikin ilmavoimia 13 vuotta.

Puolustushaaran komentaja ei ollut kiinnostunut sen enempää ilmasodan suunnittelusta kuin ohjesääntöjen valmistumisesta.

Ilmasodan taktiikka kuului Lundqvistin inhokkeihin. Hän vastusti ilmavoimien johtojärjestelmän rakentamista. Johtojärjestelmien ja viestiyhteyksien merkityksestä hänelle kertoo jotain se, että hän siirsi Ilmavoimien esikunnan sodan aikana Helsinkiin.

Kiinnostuksen puute puolustushaaran asioihin ei estänyt häntä alustamasta hävittäjäyksiköitä suoraan alaisuuteensa ohi komentoketjun. Tuntuu uskomattomalta, että ilmavoimien komentaja vieraili hävittäjä-tukikohdassa ensi kertaa viimeisenä sotakesänä 1944.

Kaikki tämä johti siihen, ettei Lundqvist onnistunut koskaan saavuttamaan lentäjien luottamusta.

Eversti Lorenz

Suomen hävittäjätaktiikan isänä pidetty eversti Rikhard Lorenz toteaa pian sodan jälkeen kirjoittamassaan, mutta vasta 2014 julkaistussa kirjassaan ”Iskuja ilmaan”, että vieraasta aselajista tullessa Lundqvist oli epävarma ammattiasioissa. Hän joutui kysymään asioista hyvin usein alaisiltaan ja hänen oli vaikea perääntyä erehdyttyään.

Lorenzin tarina kenraali Lundqvistista ilmavoimien komentajana on hyvin kriittinen.

Entinen ilmavoimien komentaja ja puolustusvoimien komentaja Jarmo Lindberg on luonnehtinut Lorenzia seuraavasti: Hän oli ainutlaatuinen ilmasodankäynnin ammattilainen Suomen historiassa. Hän oli ilmasotamme aivot niin rauhan kuin sodan aikana. Lorenzillä oli terävä äly ja pystyi ratkomaan teoreettiset pulmat helposti ja siten toteuttamaan ajatuk-

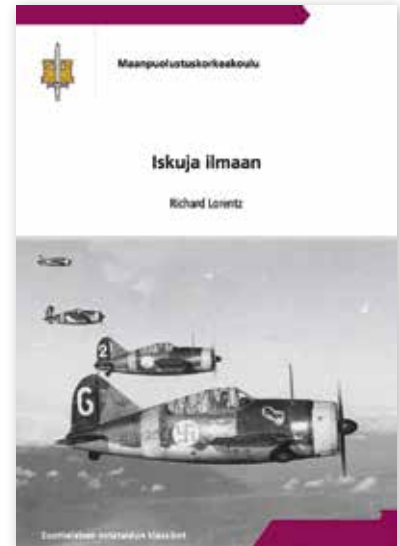

Eversti Richard Lorenzia on kutsuttu suomalaisen hävittäjätaktiikan isäksi. Älykkäänä upseerina hän haastoi esimiehensä niin, että menetti mahdollisuuden nousta ilmavoimien korkeimpiin vakansseihin. Näin kuvaa Lorenzia kenraali Jarmo Lindberg.

sensa myös käytännössä. Lorenz oli periaatteen mies, jonka päämäärät ja tavoitteet olivat korkeammalla kuin oman sotilasuran edistämisessä.

Intensiivisenä ja älykkäänä upseerina Lorenz haastoi esimiehensä ja kenraalinsa, niin että hän menetti mahdollisuutensa nousta organisaationsa korkeimpiin virkoihin. Lorenz kykeni kuitenkin muuttamaan toimintatapa, jolla ilmavoimat taisteli, vaikka kovin usein erityisesti ilmavoimien esikunnan byrokraatit ja ilmasotaa osaamattomat kokivat Lorenzin uhaksi organisaatiossa ja käyttäytyivät sen mukaisesti.

Lundqvistilla oli taipumusta mikro-managerismiin. Hän jopa pyrki itse johtamaan sotatoimia. Ajoittain ilmavoimien komentaja antoi lähtökäskyjä hävittäjille ohi komentoketjun ja tapa

Richard Lorenz kirjoitti ilmavoimia ja Lundqvistia kriittisesti kuvaavan kirjan ”Iskuja Ilmaan” 1950-luvulla. Kirja julkaistiin 2014 silloisen Ilmavoimien komentajan Jarmo Lindbergin johdannolla varustettuna.

levisi ilmavoimien esikunnassa yleisemminkin.

Ehkä Lundqvist otti mallia Mannerheimista, joka hänkin pyrki puuttamaan ilmavoimien tehtäviin siinä määrin, että ilmavoimien esikunnan tehtäväksi jäi lähinnä käskyjen välittäminen. Kun vielä ilmavoimien esikunta siirrettiin Helsinkiin ja viestiyhteydet olivat heikot eikä Lundqvistin mielestä ollut tarvetta kattavan radioverkon hankkimiseksi hävittäjälaitteille, ei johtamiselle ollut juuri edellytyksiä.

Lorenz päättää kirjansa todeten, että Ilmasotaa johtivat rykmentinkomentajat ilmasotataidon tarkastajan kanssa, johon tehtävään Lorenz oli ylennetty, ilmavoimien komentajan seurattessa sivusta tai jopa vaikeuttaen heidän toimintaansa. ■

Lambert Ganseforthin vierailu Suomessa lujitti suhteita

Teksti ja kuvat: Marko Maaluoto

Hohenlockstedtin historia- ja kulttuuriyhdistyksen puheenjohtaja Lambert Ganseforth teki yhteistointamatkan Suomeen elokuun alussa. Ganseforth tutustui tärkeimpiin suomalaisiin jääkärikohteisiin sekä yhteistyösapuoliin, jääkäriperinteen vaalijoihin ja Suomen Jääkärimuseoon.

Jääkärit taiteilijoina -näyttely avattiin Hohenlockstedtissa Vesitornimuseossa (Museum am Wasserturm) tämän vuoden Finnentagin yhteydessä ja se oli yleisön nähtävissä heinäkuun puoleen väliin asti. Hohenlockstedtin historia- ja kulttuuriyhdistyksen puheenjohtaja Lambert Ganseforth toi näyttelyesineistön Suomeen viime elokuussa ja toimitti edelleen Kauhavalle, jossa näyttely avattiin uudelleen Jääkäriseminaarin yhteydessä 6.9.2025.

Ganseforth oli Helsingissä 5.-8.8.2025 välisen ajan ja Kauhavan-Kortesjärven alueella 8.-14.8.2025. Vierailun alussa Jääkärisäätiö tarjosi hänelle Ostrobotnialla Jääkärikabinetissa illallisen. Mukana oli säätiöstä Arvi Tavaila ja Jääkäripataljoona 27:n perinneyhdistyksestä puheenjohtaja Vesa Valtonen ja varapuheenjohtaja Arno Hakkarainen sekä juuri toiminnanjohtajana aloittanut Marko

Lambert Ganseforth tutustui Suomen vierailullaan tärkeimpiin jääkärien historiasta kertoviin paikkoihin.

Maaluoto ja entinen toiminnanjohtaja Pertti Ruotsalainen. Valtonen kertoi ruokailun ohessa jääkäriliikkeen perustamisesta juuri tässä nimenomaisessa kabinetissa. Hän kertoi myös salin esineistöstä.

Helsinki-Uusimaan osasto tutustutti puheenjohtajansa Pekka Sillanpään ja osaston jäsenen Ralf Marquardtin johdolla Ganseforthin 6. elokuuta tärkeimpiin Helsingissä oleviin jääkärien historiasta ja vaiheista kertoviin paikkoihin. Näitä olivat Hietaniemen hautausmaalla Jääkäripaasi ja sen ympäristössä olevat jääkärihaudat ja jääkäriliikkeestä kertovat muistolaatat eräiden rakennusten seinissä. Seuraavana päivänä oli vuorossa Jääkärikansliaan ja Maanpuolustusjärjestöjen taloon tutustuminen. Puheenjohtaja Valtonen esitteli muun muassa neuvotteluhuoneen jääkäriaiheiset taulut kahvittelun ohessa. Keskusteluissa löydettiin useita yhteistyötä edistäviä toimia ja asioita.

Jääkärikansliaan ja Maanpuolustusjärjestöjen taloon tutustuminen oli vuorossa 7.8.2025. Puheenjohtaja Valtonen esitteli muun muassa neuvotteluhuoneen jääkäriaiheiset taulut kahvittelun ohessa. Ohjelman

Pertti Ruotsalainen, Arno Hakkarainen, Arvi Tavaija, Lambert Ganseforth, Vesa Valtonen ja Marko Maaluoto ravintola Ostrobotnian jääkärikabinetissa.

lopuksi nautittiin vielä lounas Mamma Rosassa Töölöntorin laidalla. Seuraavana päivänä Maaluoto tutustutti Ganseforthin vielä Helsingin Satahaminassa Kaartin jääkäriyrykmentin Perinnetaloon (entinen Jääkäritalo) ja sen Jääkärisaliin, Kaartin saliin, Sotilasmusiikin kabinettiin ja Urheilujoukkojen kabinettiin. Tämän jälkeen osallistuttiin Ruskeasuolla Helsinki-

läisten Mannerheim-ristin ritarien muistomerkkin paljastustilaisuuteen, minkä jälkeen Ganseforth jatkoi matkaansa näyttelykuorman ja Sillanpään kanssa Korttesjärvelle. Mukana tullut Jääkärit taitelijoina -näyttelymateriaali varastoitiin paikallisten jääkäriperinteiden vaalijoiden tukemana odottamaan uuden näyttelyn rakentamista Kauhavalle.

Ganseforthin vierailuun kuului tutustuminen Suomenlinnassa olevaan sukellusvene Vesikkoon.

Suomen-vierailu jatkui Kauhavan seudulla ja Pohjanmaalla museointendentti Hanna Rieckin johdolla. Ganseforthin vierailukohteina olivat Suomen Jääkärimuseo ja Uusikaarlepyyn museo museonjohtaja Anna-Maria von Schanzin opastamana. Tästä museosta löytyy myös jääkärihistoriaa. Lappajärvellä Ganseforth pääsi tutustumaan Lappajärven Geoparkiin ja Alahärmän PowerTruck -tapahtumaan. Suomalaiseen kesänviettoon hänet tutustutti perheensä kesäpaikalla Sotilaskotiliiton puheenjohtaja Anne-May Asplund.

Helsingissä Vuosaaren satamassa hetkeä ennen paluumatkaansa Saksaan Gansefort kehui vierailuaan ja kaikkea näkemäänsä sekä kokemaansa. Museot ja muut nähtävyydet sekä perinnetyö ja Suomen luonto tekivät häneen vaikutuksen. Monien tuttu-
jen ihmisten tapaaminen Suomessa syvensi ja lujitti ystävyys-suhteita. ■

Sotilaskotiliiton puheenjohtaja Anne-May Asplund, Lambert Ganseforth ja Hanna Rieck Asplundin perheen kesäpaikalla.

Osastojen yhteyshenkilöt

Osasto (vast.)	Nimi	Puhelinnumero	Sähköposti
Rekisteröidyt Osastot			
Etelä-Pohjanmaa	Juhani Passi	050 322 3469	etela-pohjanmaa@jp27.fi
Helsinki-Uusimaa	Pekka Sillanpää	040 749 0666	hki-uusimaa@jp27.fi
Kanta-Häme	Pertti Kiviniemi	0400 846 956	kanta-hame@jp27.fi
Keski-Suomi	Hannu Mäkisalo	050 3137718	keski-suomi@jp27.fi
Kuopio	Seppo Räihä	040 591 4611	kuopio@jp27.fi
Lappi	Markku Aherto	0400 823 520	lappi@jp27.fi
Länsi-Pohja	Risto Esko	040 501 4131	lansi-pohja@jp27.fi
Pirkanmaa	Timo Tulosmaa	040 744 0565	pirkanmaa@jp27.fi
Pohjois-Pohjanmaa ja Kainuu	Kari Ahokas	0500 684 534	pohjoipohjanmaa@jp27.fi
Satakunta	Hannu Kyrövaara	040 732 5360	satakunta@jp27.fi
Vaasa	Latvala Raimo	050 358 0274	vaasa@jp27.fi
Varsinais-Suomi	Kyösti Vuontela	0500 910 402	varsinais-suomi@jp27.fi
Alueet			
Etelä-Karjala	Jorma K.O.Ignatius	040 503 6499	etela-karjala@jp27.fi
Kymenlaakso	Paavo Mikkonen	044 550 9375	kymenlaakso@jp27.fi

Jääkärinäyttely avattiin jääkäriseminaarin yhteydessä

Teksti: Pekka Sillanpää Kuvat: Juuso Siltanen ja Pekka Sillanpää

Lauantaina 6. syyskuuta Kauhavalla vietettiin triplajuhla. Aamupäivällä pidettiin Suomen jääkärimuseon 30-vuotisjuhla Korttesjärvellä, ja iltapäivällä sekä Jääkärit kulttuurivai-
kuttajina – Lauri Leppäsen näyttelyn avajaiset että 27. Jääkäriseminaari Kauhavan keskustan alueella.

Suomen jääkärimuseon 30-vuotisjuhla sai kansan liikkeelle

Lauantaiaamuna Suomen jääkäri-
museon pihaan Korttesjärvelle oli
kerääntynyt noin 70 henkilön joukko
sekalaista jääkäriperinteen kansaa
juhlistamaan jääkärimuseon 30-vuo-
tista taivalta. Kauhavan kaupungin

sivistysjohtaja Jonna Heikkilä toivotti
juhlakansan lämpimästi tervetulleeksi
ja kohotti maljan 30-vuotiaalle Suo-
men jääkärimuseolle.

Jääkäripataljoona 27:n Perinneyh-
distyksen puheenjohtaja, prikaatiken-
raali Vesa Valtonen, toi Puolustusvoi-
mien onnittelun ja korosti museon
valtakunnallista merkitystä: jääkärit
olivat Suomen itsenäisyyden kärki-
joukko. Jääkärisäätiön puheenjohtaja
Pertti Laatikainen puolestaan kysyi
tervehdyksessään yleisöltä, kuinka
moni oli ollut mukana museon ava-
jaisissa vuonna 1995 – yllättävän moni
nosti kätensä, mukaan lukien Perin-
neyhdistyksen kunniapuheenjohtaja
Asko Kilpinen.

Pertti Laatikainen avasi näyttelyn.

Kauhavan kaupungin museointen-
denti Hanna Rieck luki sähköisen
tervehdyksen, jonka olivat lähettäneet
Pohjanmaan museo, Vaasan museo ja

Jääkärisäätiön puheenjohtaja Pertti Laatikainen onnittelee 30-vuotiaasta Suomen jääkärimuseota. Keskellä Perinneyhdis-
tyksen puheenjohtaja prikaatikenraali Vesa Valtonen. Oikeassa reunassa kunniapuheenjohtaja Asko Kilpinen ja museo-
intendentti Hanna Rieck.

Pohjanmaan historiallisen museon yhdistys. Lisäksi onnitelukortti oli tullut Lotta Svärd Säätiöltä ja Lottamuseolta, sekä Kokkolan Talviharmonikka ry:ltä. Paikan päällä tervehdyksen tervehdyksen esittivät Sotilaskotiliitto, Kauhavan Sotilaskotiyhdistys, Etelä-Pohjanmaan museon entiset toimijat, Suomen jääkärimuseon ystävät, Korttesjärvi-Seura, Perinneyhdistyksen Etelä-Pohjanmaan osasto sekä valokuvausyritys Foto-Neiti.

Tervehdysten jälkeen yleisölle oli tarjolla hernekeittoa Kauhavan kaupungin vastikään hankkimasta kenttätekeittimestä sekä muuta maittavaa evästä. Museoon oli vapaapääsy koko päivän ajan.

Jääkärit kulttuuritoimijoina -näyttely avattiin Kauhavalla

Iltapäivällä juhlapäivä jatkui näyttelyn avajaisilla Kauhavalla Galleria Kaaresa, joka sijaitsee Kauhavan puukko- ja tekstiilimuseon sekä kirjaston yhteydessä. Vaikka etukäteen epäiltiin, jaksaisiko aamupäivän juhlaväki jatkaa ohjelmaa, saapui näyttelyyn runsas yleisö – mukana myös useita kauhavalaisia. Näyttelytila täyttyi ääriään

Kaunis syysää sai juhlavieraat viihtymään Suomen jääkärimuseon pihalla hernekeiton ja keskustelun parissa.

myöten, mutta onneksi seinän takana oli tarjolla Pommacia, puukko- ja tekstiilinäyttely sekä mahdollisuus ikuistaa itsensä osaksi kuuluisaa Isotalon Antin ja Rannanjärven vangitsemiskuvaa.

Näyttelyn Jääkärit kulttuuritoimijoina avasi Jääkärisäätiön Pertti Laatikainen. Näyttelyn pääosassa ovat jääkärikapteeni ja kuvanveistäjä Lauri

Leppäsen työt, jotka edustavat jääkärien kulttuuriperintöä.

Laatikainen kiitti useita tahoja, jotka olivat vaikuttaneet näyttelyn syntyyn: ensin Saksan vesitornin museon avajaisiin Finnentag-juhlan yhteydessä, sitten teosten kuljetukseen takaisin Hohenlockstedtin kulttuuriyhdistyksen puheenjohtaja Lambert

Kauhavan kaupungin museointendentti Hanna Rieck kertoo Jääkärit kulttuuritoimijoina -näyttelystä, jossa pääosassa kuvanveistäjä Lauri Leppänen.

Ganseforthin toimesta, ja lopulta näyttelyn toteutukseen Suomessa. Erityiskiitokset saivat Huittisten museon museonjohtaja Satu Rantala, jolta Leppäsen patsaat saatiin lainaksi, sekä Perinneyhdistys ja Suomen jääkärimuseo muista näyttelyssä esillä olevista teoksista. Huomionarvoista oli myös kuraattori ja taiteasiantuntija Anne-Maj Salinin panos näyttelyiden suunnittelussa Saksassa ja nyt Kauhavalla.

Jääkärisäätiö on myöntänyt pienoisjääkärilipun sekä Suomen jääkärimuseolle että Huittisten museolle. Hanna Rieck otti Pertti Laatikaiselta vastaan jääkärimuseolle osoitetun lipun.

27. Jääkäriseminaari keräsi ennätysyleisön Kauhavalle

Jääkäriseminaari on Suomen jääkärimuseon järjestämä tapahtuma, joka sai alkunsa vuonna 1998 museotoiminnan vakiinnuttua. Seminaari on järjestetty vuosittain, lukuun ottamatta vuotta 2021. Tänä vuonna Lentosotakoulun ravintolaan kuulemaan valtakunnan kärkitutkijoita jääkäriperinteestä ja isänmaan historiasta oli kokoontunut yli 150 henkilöä. Väkimäärä suorastaan yllätti, sillä lähes kaikki istumapaikat ja varatut kahvitukset menivät. Tämä on ollut yksi suosituimmista jääkärisemi-

Hanna Rieck otti Pertti Laatikaiselta vastaan jääkärimuseolle osoitetun lipun.

naareista kautta aikojen. Vaikuttava joukko saapui muun muassa Turusta, kun Varsinais-Suomen maanpuolustusyhdistys matkusti bussilla paikalle peräti 31 henkilön vahvuudella.

Tilaisuuden avasi Härmänmaan musiikkiopiston puhallinorkesteri Tuija Ahon johdolla. Kolmen kappaaleen ohjelmistossa soi komeasti muun muassa Jääkärimarssi. Prikaatikenraali ST Vesa Valtonen toi tervehdyksen Puolustusvoimien, Perinneyhdistyksen ja Jääkärisäätiön puolesta.

Kannuksen kaupunginjohtaja FT Jussi Niinistö piti esityksen kolme päivää aiemmin julkaistuun kirjaansa *Vienan veritie – Kuisman retkikunta Vienan Karjalassa 1918* perustuen. Esityksen jälkeen kirjoja myytiin niin

vilkkaasti, että Niinistön piti kipaista hakemassa autolta lisää. Myös museon omat tuotteet kävivät hyvin kaupaksi.

Ylihärman kvintetti esitti taidokkaasti *Sibeliuksen Impromptun* isänmaallisena välisoittona.

FT Tuomas Hoppu käsitteli esityksessään Otto von Brandensteinin Loviisan maihinnousuosastoa otsikolla *Tien päässä Lahti*, jossa seurattiin saksalaisten etenemistä valkoisten tukena ja yhteenottoja punaisten kanssa.

Seminaarin viimeisen esityksen piti FM Teemu Luoma, joka kertoi opinäytetyöstään *Kortesjärven jääkärit*. Esitys valotti, kuinka vahva yhteensuuluvuuden henki pienessä kyläpitäjässä sai nuoret lähtemään kauas Saksaan isänmaan puolesta.

Lopuksi museointendentti Hanna Rieck esitteli mainosvideon tulevasta virtuaalikokemuksesta jääkäriaiheisiin. Jääkärimuseo on saanut kehittämisrahoitusta, jonka avulla KonTai | Interactive Art on luomassa 3D-kohtauksia historiallisista paikoista, kuten Trinitatis-kirkosta. Internet-pohjainen toteutus valmistuu vuoden loppuun mennessä, ja sen julkaisun yhteyteen suunnitellaan erillistä tapahtumaa. Museo ei siis nojaa pelkästään kivijalkaansa, vaan hyödyntää uusinta teknologiaa jääkäriperinnön esittelyssä.

Härmänmaan musiikkiopiston puhallinorkesteri kajautti Jääkärimarssin upeasti ilmoille Lentohotellin juhlavaksi järjestetyssä ruokasalissa.

Runsaslukuinen seminaariyleisö nautti mielenkiintoisista luennoista.

Seminaariesitelmöitsijät koottiin tilaisuuden päätteeksi paneelikeskusteluun, jota juonsi Perinneyhdistyksen toiminnanjohtaja, majuri Marko Maaluoto. Paneeli herätti suurta kiinnostusta yleisössä, ja kysymyksiä tulvi niin reippaasti, että keskustelulle varattu aika täyttyi nopeasti.

Juhlapäivä osoitti jääkäriperinteen elinvoiman

Tilaisuuden päätössanat lausui kansanedustaja ja Kauhavan kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Antti Kurvinen. Hän esitti onnittelut 30-vuotiaalle Suomen jääkärimuseolle ja kiitti Kauhavan kaupungin puolesta kaikkia, jotka ovat vuosien varrella mahdollistaneet jääkäriperinteen tapahtumat. Kiitoksensa sai myös niin läheltä kuin kaukaa paikalle saapunut yleisö.

Museointendentti Hanna Rieck oli erittäin tyytyväinen koko lauantain tapahtumasarjaan. ”Olemme onnellisia, että sääkin suosi, mikä osaltaan mahdollisti runsaan osallistumisen. Tämä osoitti, että jääkäriperinne elää ja aiheet kiinnostavat. Toivomme, että näin jatkuu tulevaisuudessakin – että museolla on paikkansa ja työ voi jatkua vaikka seuraavat 30 vuotta”, totesi Rieck, joka on toiminut Suomen jääkärimuseon palveluksessa jo 20 vuoden ajan. ■

Ylihärman kvintetti soitti taidokkaasti satamääräiselle yleisölle.

Majuri Marko Maaluoto juonsi paneelikeskustelun, jossa yleisön kysymyksiin vastasivat filosofian tohtori Tuomas Hoppu (vasemmalla) ja filosofian tohtori, Kannuksen kaupunginjohtaja Jussi Niinistö (keskellä).

Jääkärisäätiö isännöi perinteistä illallista Suomen Marsalkka Mannerheimin kunniaksi

Teksti: Pertti Laatikainen, Jukka Eklin Kuvat: Ahti Kannisto, Marko Varama

Upseerijärjestöt – Jääkärisäätiö, Kadettikunta, Upseeriliitto ja Suomen Reserviupseeriliitto – järjestivät 4.6.2025 perinteisen juhlaillallisen Katajanokan Upseerikerholla. Jääkärisäätiöllä oli tänä vuonna kunnia toimia vuorotteluperiaatteen mukaisesti illan isäntänä.

Upseerijärjestöjen lippujuhlapäivän illallisperinne on alkanut vuonna 1948, jolloin Katajanokan Upseerikerholla perustettiin Upseerijärjestöjen yhteistyöelin (YTE).

Upseerijärjestöt päättivät YTE:n perustamisvuonna juhlistaa Suomen Marsalkka Mannerheimin syntymäpäivää yhteisellä arvokkaalla juhlalla. Päivä koostui vuosikokouksesta, Mannerheimiin liittyvästä juhlaesitelmästä ja illallisesta.

Nykyisin ei pidetä vuosikokousta 4.6., mutta illallinen ja juhlaesitelmä kuuluvat edelleen juhlapäivän ohjelmaan. Päivä alkoikin Puolustusvoimain komentajan seppeleenlaskulla Hietaniemessä, jossa järjestöt laskevat yhteiset seppeleet Sankariristille ja Mannerheimin haudalle.

Juhlaillalliselle on kutsuttu perinteisesti kunniavieras, joka tänä vuonna oli Puolustusvaliokunnan puheenjohtajuuden juuri jättänyt kansanedustaja Jukka Kopra.

Lippujuhlan päivä alkoi seppeleenlaskulla Hietaniemessä.

Juhlaesitelmän piti tietokirjailija Mikko Tyni aiheenaan Marskin muskettisoturit. Esitelmä perustui Tynin viime vuonna julkaisemaan samannimiseen kirjaan, jossa kuvataan Mannerheimin henkivartio- ja suojuletoimintaa sekä häneen kohdistuneita uhkatilanteita. Kirja palkittiin SMMPS:n kirjallisuuspalkinnolla vuonna 2024.

Ohjelmassa oli myös malja Suomen Marsalkka Mannerheimille, jonka kohotti vanhin puolustusvoimain

komentajista, kenraali Gustav Hägglund. Isännän pöytäpuheessa Pertti Laatikainen pohdiskeli Mannerheimia ja hänen saavutuksiaan ja oppejaan Isänmällemme ja kansalaisille.

Juhlaillallisen vieraina on kutsuvieraita, joihin kuuluu valtiovallan ja puolustusvoimien ylintä johtoa sekä merkittävien yhteistoimintatahojen edustajia. Kaikki edelliset puolustusvoimain komentajat on perinteisesti kutsuttu tilaisuuteen. ■

Upseerijärjestöjen puheenjohtajat valmiina kutsuvieraiden vastaanottoon.

Jääkärisäätiön puheenjohtaja Pertti Laatikainen isännöi tilaisuutta.

Kunniavieraana oli kansanedustaja Jukka Kopra.

Jääkäripataljoona 27:n Perinneyhdistyksen kesäpäivät

Helsingin ja Keski-Uudenmaan maisemissa

Teksti: Pekka Sillanpää Kuvat: Pekka Sillanpää Juuso Siltanen

Jääkäripataljoona 27:n Perinneyhdistyksen valtakunnalliset kesäpäivät järjestettiin 16.–17. elokuuta 2025 Helsinki-Uusimaa Osaston toimesta. Tapahtuma houkutteli paikalle lopulta 46 osallistujaa, vaikka ilmoittautumis-

ten vähäisyys vielä keskikesällä uhkasi tilaisuuden toteutumista. Logistiikkaa parannettiin aktiivisen porilaisen huomiosta ja lisämarkkinointi tuotti tulosta.

Tänä vuonna ohjelmassa keskityttiin näkemiseen ja kokemiseen. Kahden päivän kestoinen tapahtuma mahdollisti monipuolisia vierailuja ensin Tuusulassa Keski-Uudellamaalla ja toisena päivänä Helsingin keskustassa.

Kaartin soittokunnan yllätyskonsertti Sibeliuksen haudalla

Lauantaiaamuna kesäpäivät käynnistyivät Tuusulan Lottamuseolla, jossa osallistujat jaettiin kahteen ryhmään sujuvan ohjelman takaamiseksi. Satakunnan, Pirkanmaan, Varsinais-Suomen ja Uusimaan osallistujia kuljettanut juna saapui myöhässä, mutta ohjelma eteni suunnitellusti.

Museovierailun jälkeen siirryttiin Ventoniemen bussilla Ainolan alueelle, jossa koettiin tapahtuman kohokohta ja myös yllätys osallistujille: Kaartin soittokunta johtajanaan apulaiskapellimestari, kapteeni Jouko Auramo kajautti ilmoille Finlandian Sibeliuksen haudalla. Seuraavaksi kuultiin Pertti Ruotsalaisen esitelmä Jääkärimarssin historiasta. Kukka-asetelman laskivat Perinneyhdistyksen puheenjohtaja Vesa Valtonen, kunniapuheenjohtaja Asko Kilpinen ja Osaston puheenjohtaja Pekka Silanpää. Lopuksi Jääkärimarssi päätti vaikuttavan musiikkihetken, joka oli kerännyt myös satunnaisia museovieraita paikalle.

Kulttuuria ja historiaa Museotieltä ilmataisteluihin

Päivän ohjelma jatkui Tuusulanjärven rantatien museoajelulla, oppaana toimi Pekka Kärkkäinen. Kierros tarjosi kattavan katsauksen alueen kulttuurihistoriaan ja jääkärieliikkeen. Lounas nautittiin entisessä Hyrylän varuskunnan upseerikerhossa, nykyisessä ravintola Kerhossa.

Seuraava kohde, Ilmatorjuntamuseo, yllätti monet laajuudellaan. Puolentoista tunnin vierailuaika oli tiivis, kun osallistujat tutustuivat

Ilmatorjuntamuseossa oli runsaasti nähtävää ja esiteltävää olisi ollut tuntikausiksi.

Tuusulassa sijaitsevassa Lottamuseossa tutustuttiin lottajärjestön ja naisten tekemän maanpuolustustyön historiaan.

monipuolisiin näyttelyihin ja kalustoon. Sadekuuron keskellä muutama uskaltautui kuvaamaan jääkärieversti Puroman kotitalon Kapteenin puustellin. Osallistujat näkivät myös uuden dokumentin Helsingin ilmataistelusta. Museokäynnin päätteeksi nautittiin makeat munkkikahvit.

Lauantai päättyi kunnioittavaan hetkeen Paijalan hautausmaalla

Lauantai ohjelma huipentui Paijalan hautausmaalle, jossa on kuuden jääkä-

rin leposija. Asko Kilpinen laski jääkärieverstiluutnantti Valakiven (alk. Aalto) haudalle valkoisen ruusun koskettavan muistopuheen saattelemana.

Yöpymisjärjestelyt niitä tarvitseville oli hoidettu Gustavelundissa, perinteikkäässä suomalaisessa perheyrietyksessä, joka sijaitsee alkuperäisellä Tuusulan kantatilalla.

Kunniapuheenjohtaja Kilpinen laskee ruusun j-evl Valakiven haudalle.

Sunnuntai tarjosi historiallisia hetkiä Helsingissä jääkäri liikkeen juurilla

Perinneyhdistyksen kesäpäivien toisen päivän ohjelma alkoi sunnuntai-aamuna Töölössä. Yöpyjät saapuivat Gustavelundista bussilla, jossa autotilijat liittyivät mukaan. Ohjelma keskittyi jääkäri liikkeen syntyyn liittyviin kohteisiin Helsingin keskustassa.

Matkan aikana uusi jääkäri kanslian hoitaja, toiminnanjohtaja majuri Marko Maaluoto, tarjosi bussissa läpileikkauksen myös Helsingin historiaan.

Helsingin varuskunta näkyi katu-kuvassa vallitsevasti vielä muutama vuosikymmen sitten. Muutamat rakennukset muistuttavat edelleen kaupungin sotilaallisesta menneisyydestä.

Liikenteen ollessa rauhallista ryhmä pääsi tutustumaan jääkärikohteisiin käsin kosketeltavasti. Ensimmäisenä vierailtiin Liisankatu 17:ssä, entisessä Helsingin metsätoimistossa. Osaston puheenjohtaja esitteli kohteen historiaa viitaten loppuunmyytyyn *Jääkärien Helsinki* -teokseen. Rakennukseen kiinnitetty muistolaatta on vuodelta 2000 puuhamiehinnän Henrik Lagus ja Erkki Sillanpää.

Seuraavaksi siirryttiin Yrjönkatu 25:een, Uuteen metsätoimistoon, jossa kunniapuheenjohtaja Sami Sihvo paljasti muistolaatan marraskuussa 2022. Hänen kertomaansa historiaa siteerattiin *Parolen* numerosta 4/2022.

Viikinkisali ja Hietaniemen hautausmaa toivat historian lähelle

Ulkoilmakohteiden jälkeen ryhmä pääsi tutustumaan Nylands Nationin tiloihin, kun osakunnan intendentti Alexander Brummer-Karlman avasi ovet. Vaikka suuren viikinkisalin ympäristö oli osin remontissa, sen historiallinen merkitys – ensiajatukset jääkäri liikkeestä opiskelijoiden keskuudessa 111 vuotta sitten – oli vahvasti tunnelmassa läsnä.

Seuraavaksi siirryttiin Hietaniemen hautausmaalle. Kierros alkoi vanhalta alueelta, jossa ensin pysähdyttiin jääkärikenraaliluutnantti Grandellin

Pertti Ruotsalainen kertoo jääkäreistä Hietaniemen hautausmaalla.

Suurin osa kesäpäivien väestä mahtui Yrjönkatu 25:n Uuden metsätoimiston 5.11.2022 paljastetun muistolaatan viereen.

Helsinki-Uudenmaan osaston hallituksen jäsen ja jääkärin jälkeläinen Risto Hiekka laskee kukka-asetelman jääkäripaadelle yhdessä poikansa Miron kanssa.

Pirkanmaan osaston puheenjohtaja Timo Tulosmaa laskee ruusun jääkäri-kenraali Grandellin haudalle.

haudalla. Edellinen jääkärikanslianhoitaja Pertti Ruotsalainen, joka parhaillaan työstää hänestä historiateosta, kertoi tämän vähemmän tunnetun jääkärikenraalin aikaansaannoksista. Hautausmaakierros jatkui jääkärikenraaliluutnantti Oeschin haudalle, jonka rispaantuneessa ulkonäössä Ruotsalainen kertoi henkilökuvauksen.

Suomen Kaartin hautausmaan puolella laskivat kukka-asetelman jääkäripaadelle jääkärin jälkeläiset Risto Hiekka ja hänen poikansa Miro. Osaston puheenjohtaja korosti paaden merkitystä kaikkien Uudenmaan 380 jääkärihaudan symbolina, jolle laskeaan vuosittain seppele 6.12. ja 25.2.

Kesäpäivät päättyi siellä missä jääkäriliike alkoi

Päivän ja koko tapahtuman viimeinen kohde oli pohjalaisten osakuntien hallinnoima Ostrobotnia, jossa jääkäriliike sai alkunsa ylioppilaiden toimesta 20. marraskuuta 1914. Ryhmä vieraili entisessä kassahuoneessa, nykyisessä jääkärihuoneessa, jossa kuulivat Jukka Knuutin historiakatsauksen aiheesta.

Kesäpäivät päättyivät Manalan ravintolassa jäähyväiskahveihin. Osas-

Jukka Knuuti esittelee entistä Ostrobotnian kassahuonetta, nykyistä juhla-kerroksen jääkärihuonetta.

ton puheenjohtaja jakoi osallistujille vielä Da Capo -patukat jäsen Rusilan vinkistä. Se oli symbolinen ele, sillä tämä Suomen ensimmäinen suklaamerkki saattoi kulkea jääkärien taskussa itärintamalle vuonna 1916.

Kiitos tapahtuman toteuttamisesta kuuluu hallituksen lisäksi merkittävästä panoksesta valmisteluissa vastanneelle Pertti Ruotsalaiselle sekä suunnittelusta Pekka Rautalahdelle.

Nylands Nation osakunnan intendentti Alexander Brummer-Karlman vastaanottaa Perinneyhdistyksen pöytästandaarin kiitoksena yhteistyöstä.

Nähdäkäämme ensi kesänä heinäkuussa Schmardenissa nykyisen Latvian alueella 110-vuotisjuhlien merkeissä! ■

Viiden sodan Frans Peltola

Teksti Hannu Kyrövaara

Kymissä vuonna 1893 syntyneen Frans Iivari Peltolan elämäнкаarta on pakko katsoa isolla kunnioituksella. Viiden lapsen perheen esikoisena syntynyt Frans kävi kansakoulun Eskolan kylän Tehtaan Koulussa. Perhe muutti Laatokan Karjalaan isän työn perässä Ruskealan pitäjän Leskelään. Frans aloitti kauppakoulun Sortavalassa 1908 ja päätti opinnot 1911. Oli halu oppia ruotsia ja myös tarkoitus lähteä Ruotsiin, mutta matka typistyi Ahvenanmaalla hetken työskentelyyn maatilalla. Frans toimi myyjänä Ruskealan Osuuskaupassa ja 1913 hän hakeutui konttoriharjoittelijaksi G.A. Serlachiuksen Mäntän tehtaalle. Tehtailla työskentely muutti isossa määrissä Fransin elämää koko loppuelämäksi.

1913 tuntui Venäjän kuristava ote yhä enemmän ja yhtenäistämistoimet saivat yhä laajempia muutoksia suomalaisten elämään. Tehtailla työskennellessään hän tutustui siellä kahteen nuorukaiseen, Torsten Harald von Essenin ja Karl-Vilhelm Grünniin. Von Essenin isä C.J. von Essen oli pohjanmaalla tunnettu jääkärivärvi ja pojat saivat hyvät tiedot alkaneesta jääkärikoulutuksesta 1915 vuoden kuluessa. Päätös oli yhteinen – jääkärikoulutukseen oli päästävä Suomen vapauttamiseksi mahdollisessa itsenäisyystaistelussa Venäjältä. ”Irti Venäjästä” -oli motto!

Jääkärimatka alkoi passien hankinnalla. Von Essen sai passin Yhdysvaltoihin ja Grünnglantiin – Frans haki passia Ruotsiin, mutta se evättiin. 1915 vuoden lopulla Venäläiset jo rajoittivat nuorten miesten passeja

Frans Iivari Peltola.

Ruotsiin, olivat hajulla liikehtimisestä. Frans ei jäänyt toimeettomaksi. Kahdella papintodistuksella matkaan kohti Kemiä junalla Mäntästä. Vanhemmille ei Frans kertonut suoraan mihin lähti, vaan sanoi menevänsä Ruotsiin Malmöhön erälle tehtaalle töihin. Kemin asemalla piti päästä ohi santarmitarkastuksen, se suoritettiin reippaasti papintodistukset ja laukku levittämällä. Läpi päästiin. Perässä tuli Lauri Leppänen (myöh. kuuluisa kuvanveistäjä) ilman papereita. Frans läpipäästyään sujautti aidan alta samat papinkirjat Laurille ja hän tuli niillä samoilla läpi valvovan santarmin silmän. Kemin Osulan talosta järjestetyllä hiihtomatalla mentiin Ruotsin puolelle ryhmässä, matka

kesti 11 tuntia. Tie läpi Ruotsin kohti Lockstedtin leiriä oli alkanut ja perillä leirissä oltiin 13.1.1916 kaikkiaan 43 tulijan joukossa – mukana myös Mäntän kaksi ystävää.

Jääkäriaika tapahtui 1. komppaniassa. Koko palveluskirjo käytiin läpi. Ensimmäiset rintamakokemukset sai Frans muiden mukana Misse-joella. Välillä Tuckumissa lepoa ja taas rintamalle Riianlahden rannalle, Aa-joelle ja lopulta Libauhun suorittamaan loppukoulutusta aina Suomeen lähtöön saakka. Frans tuli pääryhmässä 25.2.1918 Vaasaan.

Toinen sota koitti Fransille vapausodassa von Bonsdorffin rykmentin 2. Jääkärirykmentissä rykmentin esikuntaväpelinä. Joukko osallistui taisteluihin Tampereen Messukylässä, josta he suorittivat läpimurron Verkatehtaalle ja myöhemmin joutuivat vetäytymään Näsijärven kautta omalle puolelle. Tampereen valtauksen jälkeen Kuokalan taistelut ja Karjalan Rautuun siirto, jossa taistelut heidän osaltaan päättyivät. Frans tapasi vanhempansa vasta juhannuksena 1918.

Rykmentti siirrettiin Kouvolaan syksyllä 1918 ja Frans palveli Suomen Armeijassa helmikuuhun 1919. Kolmas sota koitti Fransille, kun hän osallistui ns. Ekströmin pataljoonassa pataljoonan adjutanttina Viron vapaussotaan 200 muun jääkärin ohella.

Frans toimi sen jälkeen suojeluskunnan päällikkönä Suonenjoella, nuorempana upseerina SRJ:ssä ja PPP 3:ssa. Työ jatkui Turun suojeluskuntapiirin sotilasohjaajana, Puumalan ja Mikkelin suojeluskuntien piirin

päällikkönä. Työn ohessa suoritettiin Komppanianpääl-likk kurssi Suojeluskunnan päällystökoulussa -27 ja -30. Siviilityössä hän työskenteli konttoristina G.A. Serlachiuksen Mäntässä vuoteen -35. Perhe perustettiin Lyylin kanssa ja ensimmäinen lapsista syntyi -23 ja kuudes -41.

Neljäs sota – talvisota - kutsui nuorta miestä, jossa hän toimi reservin koulutuskeskuksessa Mikkeliissä, pataljoonan komentajana Kankaanpään harjoituskeskuksessa, komppanianpäällikkönä ja vs. pataljoonan komentajana T-JR 8:ssa (myöh. JR 68) osallistuen Talin ja Viipurinlahden taisteluihin.

Neljä sotaa ei riittänyt – jatkosodassa Frans palveli komppanianpääl-

likkönä Jv.KoulK 8:ssa ja Itäkarjalan Sotilashallinnon esikunnassa huoltopäällikkönä. Sotien jälkeen Frans teki uransa W. Rosenlew Oy:n konepajalla Porissa varastopäällikkönä vuoteen -60 saakka. Frans oli mukana Jääkäriliiton Porin alaostaston sihteerinä ja rahastonhoitajana -56 lähtien. Frans ylennettiin saksassa vääpeliksi -18, vänrikiksi -19, luutnantiksi -21 ja yliluutnantiksi -53. Ansioistaan hän on saanut Vm2, Mm, Mm 30-40, JM, Saks Mskr, Vir Mm. Viimeinen iltahuuto kutsui häntä 1977, Fransin jääkärihauta on Porin Käppärän hautausmaalla 15 muun jääkärihaudan kanssa.

Moninainen on ollut nuoren miehen tie Suomen itsenäisyyden polulla.

Haasteet on otettu vastaan, kun niitä on tarjottu. Huutoon on vastattu, kun on ollut kyse Suomen edusta. Frans on oiva esimerkki siitä, miten jääkäritaustaiset saivat ison vastuun ja sen myös kantoivat Suomen eri armeijoissa. Hattu päästä!

Kirjoittanut: JP27 Perinneyhdistyksen Satakunnan osaston pj Hannu Kyrövaara Paavo Peltolan materiaalista. ■

Teksti on julkaistu aikaisemmin Perinneviestissä 1/2025

Perinneyhdistys ry:n puukot

Jäsenpalveluna myytävänä puukkoina on saatavilla tällä hetkellä kahta puukkomallia: lähinnä tavalliseen työskentelyyn tarkoitettua käyttöpuukkoa ja erityisesti muistamiseen tarkoitettua lahjapuukkoa.

KÄYTTÖPUUKKO

Toimittaja: WoodsKnife Oy, Kauhava
Terä: 120 mm, hiiliteräs
Hela: Messinki
Kahva: Visakoivu, wenge
Tuppi: Ruskea nahka, jossa logo stanssattuna
Hinta: 80 euroa

LAHJAPUUKKO

Toimittaja: Korupuukko Oy, Kauhava
Terä: 120 mm, hiiliteräs
Hela: Messinki
Kahva: Visakoivu ja hirvensarvi, jääkärimerkillä
Tuppi: Mustaa nahkaa
Hinta: 150 euroa

Saksan jalkaväkipäivät 2025

Teksti: Pertti Laatikainen ja Pekka Sillanpää

Saksassa järjestettiin perinteiset jalkaväkipäivät 10.–11.7.2025. Tilaisuuden järjestelyistä vastasivat Bundeswehrin Jalkaväkikoulu ja Jalkaväkiliitto.

Suomesta tilaisuuteen osallistui Jääkärisäätiöstä puheenjohtaja Pertti Laatikainen, JP27 Perinneyhdistyksestä kapt (res) Pekka Sillanpää, puolustusvoimista jalkaväen tarkastaja eversti Ari Lehmuslehti, Jalkaväkikoulun johtaja everstiluutnantti Teemu Hassi sekä suomalaisia reserviläisiä.

Maaliskuussa 2025 tehtävässään aloittanut Bundeswehrin Jalkaväkikoulun johtaja prikaatikenraali Andreas Steinhaus isännöi tapaamista ensimmäistä kertaa. Hänellä on hyvät suhteet jo aikaisemman sotilasuransa

perusteella suomalaisiin, onhan hän ollut Jääkärisäätiön hallituksen jäsenen, kommodori (evp) Arvi Tavailan kanssa samalla Führungsakatemian kurssilla Hampurissa.

Tilaisuudessa Saksan jalkaväkiliitto huomioi uudella kunniamitalilla ansioituneita yhteistyötahoja. Mitali numero 10 luovutettiin Pertti Laatikaiselle.

Suomalaiset reserviläiset osallistuvat perinteiseen ampumakilpailuun. Tästä on kirjoitus erillisessä artikkelissa.

Seuraavat jalkaväkipäivät järjestetään heinäkuun toisella viikolla vuonna 2026. ■

Saksan Jalkaväkikoulun johtaja, prikaatikenraali Andreas Steinhaus 21.3.2025 alkaen.

Suomalaiset jalkaväen muistomerkillä. Kuvassa kapteeni (res) Pekka Sillanpää, prikaatikenraali (evp) Pertti Laatikainen, eversti Ari Lehmuslehti ja everstiluutnantti Teemu Muhonen.

Saksan jalkaväkiliiton varapuheenjohtaja eversti Lutz Brade ja prikaatikenraali Andreas Steinhaus luovuttivat Pertti Laatikaiselle numeroidun kunniamitalin.

Jalkaväkipäivien ampumakilpailut

Reserviläisjoukkue osallistui perinteisesti Jalkaväkipäivien ampumakilpailuun. Tänä vuonna joukkueeseen kuuluivat Pekka Sillanpää, Teemu Lahtinen, Kimmo Kiiveri, Emil Simula ja Juuso Siltanen. Viime vuoden jättipotin jälkeen nyt ei saavutettu mainittavaa menestystä.

Saksan kulttuuriosuus oli jälleen osa jatko-ohjelmaa. Jalkaväkipäivien pää-

tyttyä lähdimme eversti Norbert Wittken kutsumana entisen Itä-Saksan puolelle Berkachin tunnelmalliseen kylään. Kävimme myös vieressä Behrungenissa katsomassa entistä DDR:n rajavalvontajärjestelmään kuulunutta vartiotornia ja rajavyöhykettä.

Viime vuonna yövyimme Lutherstadt Wittenbergissä, joten nyt tarinaa jatkaaksemme kävimme

Wormsissa, jossa uskonpuhdistajaa kuulusteltiin valtiopäivillä. Samalla suunnalla poikkesimme myös Mannheimissa puhdistamassa Maximilian Bayerin muistomerkin.

Saksan matkan kruunasi vierailu pienoisamerikassa Ramsteinin lentotukikohdassa. ■

Ampukilpailussa olleet vasemmalta Devers, Sillanpää, Kiiveri, Lahtinen, Simula, Siltanen, Drabinski. Kuva: Achim Jabusch.

Kimmo Kiiveri ja Norbert Wittke puhdistavat Maximilian Bayerin hautaa Kuva: Pekka Sillanpää.

Wormsissa sattumalta silmiimme osui tämä Infanterie-monumentti, joka on omistettu Hessenin suurherttua-kunnan 4. jalkaväkirykmentille Nr. 118 ensimmäisessä maailmansodassa. Kuvaaja tuntematon.

Entisen Itä-Saksan rajalla Behrungenissa. Vasemmalta Devers, Lahtinen, Kiiveri, Sillanpää, Wittke, Drabinski, Simula. Kuvaaja tuntematon.

Marko Maaluoto

Jääkäripataljoona 27:n Perinneyhdistyksen
toiminnanjohtaja 1.8.2025 lukien

Aloitin Puolustusvoimien palveluksessa kersanttina kesällä 1990 ja opintojen jälkeen valmistuin Kadettikoulusta jalkaväkilinjalta vuonna 1995 ensimmäiseltä neljävuotiselta kurssilta. Palveluspaikkani ovat olleet näiden 36 vuoden aikana Hämeen rykmentti, Uudenmaan jääkäripataljoona, Kaartin pataljoona, Kaartin jääkärirykmentti ja nyt viimeisimpänä Pääesikunta. Nykyisissä virkatehtävissäni vastuualueitani ovat mm. Puolustusvoimien perinteet ja sotilasmuseotoiminta sekä joiltain osin viime sotiemme veteraanien asiat. Aiemmin olin mm. Kaartin jääkärirykmentin turvallisuuspäällikkö ja Helsingin varuskunnan komendantti, jolloin valmisteluvastuullani olivat esimerkiksi valtiolliset ja varuskunnalliset sotilaalliset seremoniat. Kriisinhallintatehtävissä olin Kosovossa vuosina 2006-2007.

Olen ollut koko ikäni kiinnostunut historiasta ja opinnoissani olenkin aina valinnut laajat historian tai sotahistorian kurssit ja tehnyt siitä aihepiiristä vaadittavat oppinnäyte-

työt. Viimeiset pari vuosikymmentä erityinen kiinnostuksen aiheeni on ollut Helsingin varuskuntahistoria, jota olen tutkinut ja josta olen myös kirjoittanut lukuisia artikkeleita sekä viime vuonna ilmestyneen autojoukoista kertovan kirjan. Olen ollut myös kiinnostunut paikkojen ja alueiden historiasta sekä luonnosta, jääkäreistä ja Mannerheim-ristin ritareista. Viimeisen parin vuoden aikana olen lukenut enimmäkseen jääkäreistä ja ritareista sekä sotilaista kirjoitettuja elämänkertoja.

Palvelukseni Puolustusvoimissa on tulossa päätökseen 31.10.2025 ja lähdän pakollisen eroamisiän perusteella reserviin. Tämän Jääkäripataljoona 27:n perinneyhdistyksen toiminnanjohtajan tehtävän ohella olen toiminut tämän vuoden alusta alkaen Mannerheim-ristin ritarien säätiön toimitusjohtajana.

Rakastuneet reissussa - kohtaaminen Antreassa

Elli Ikosen ja Aarne Sihvon matkaseikkailut
punaisesta Suomesta valkoiseen Suomeen

.....
Teksti Aarne Krogerus

Vapaussodan dramaattisten vaiheitten keskellä kukoisti myös romantiikka. Eeva-lehden numerossa nro 2 /1938 ryhmä jääkärien morsiamia muisteli menneitä. Artikkelin kimmokkeena oli Suomi Filmin jääkäriromantiikkaa kuvailevan Sam. Sihvon kirjoittaman ja Risto Orkon ohjaaman näytelmä-elokuvan Jääkärien Morsian ensi-ilta helmikuun 27. päivänä 1938.

Elokuvan myöhempää kohtaloa värittivät sen dramaattiset vaiheet. Viime sotiemme jälkeen elokuvan esittäminen kiellettiin Neuvostoliiton vaatimuksesta ja suomettuminen loi myöhemmin rajoitteet sen uudelleen esittämiselle. - Elokuvatarkastamo vapautti elokuvan vasta 1986. - - Mutta, jääkäriromantiikkaa ei saatu tuhottua, vaan se säilyi kaikesta huolimatta; - ja sehän elää edelleen.

Eeva-lehdessä nimimerkki *Firinä* (toimittaja Irene Tiittanen) kirjoitti kaunopuheisesti: *"Jos keskellä sodan hirvittävää myrskyä onnen lämmittävä päivänsäde pääsee pilkahtamaan esiin, sulostuttaa se murheellisintakin, masentuneintakin mieltä. Tyypillisimpänä esimerkkinä tuolloisesta kaikki valloittavasta romantiikasta voidaan pitää Elli Ikosen ja Aarne Sihvon rakkaustarinaa. Kesken kauhunkuvauksia eri rintamilta kerrottiin Karjalan rintamaosan nuoresta päälliköstä, kapteeni Aarne Sihvosta, joka oli kesken*

Elli Ikonen ja Aarne Sihvo Antreassa. Valokuvan takana on teksti: "Pullakahvit everstiluutnantiksi korotuksen johdosta." (- Ylennys 6.4.1918.) – Kuvanottohetkellä Elli on liikahantunut, joten kuva on osin epäterävä. Niinpä Aarne Sihvo on saanut aiheen kirjoittaa kuvan reunaan: "Elli ei taho!". – Lähde: Aarne Krogeruksen kokoelma.

taistelujen, lävitse vihollisrintaman, käynyt Viipurissa noutamassa nuoren morsiamensa luokseen Antreaan." Näin siis Eeva-lehti kaksikymmentä vuotta tapahtumien jälkeen.

– Ihan tällä tavalla asiat eivät menneet. Nuoria ja rakastuneita he kyllä olivat. Aarne Sihvo oli marraskuus-

sa 1917 täyttänyt 28 vuotta ja Elli Ikonen tammikuussa 1918 vasta 21 vuotta.

– No, kerrotaanpa tapahtumien kulusta vähän tarkemmin, ja kuinka he omia teitään päätyivät Antrean - ja lopulta löysivät toisensa.

Aarne Sihvo - Helsingistä Karjalaan – ja Antreaan

Elli Ikonen ja jääkäri Aarne Sihvo olivat menneet ”salakihloihin” jouluaattona 1915. Mentyyään ”julkikihloihin” he olivat hakemassa tammikuussa 1918 kihlasormuksia kultasepältä, kun he joutuivat Helsingin Kasarminkadulla (v:sta 1928 Kasarmikatu) keskelle tulitusta. Punakapina oli alkanut ja aika oli levoton. Aarne Sihvo oli saanut määräyksen lähteä Vuoksen rintamalle johtamaan karjalaisia joukkoja. Tammikuun 30. päivänä Elli Ikonen saattoi sulhasensa Helsingin asemarakennuksen kivisille portaille, joilla punamerkkisiä vallankumouksellisia parveili tungokseen asti. Asemalle ei voinut passittomana mennä. Morsianta hirvitti, koska Sihvolla oli väärennetyt passi ja lupatodistus. – Kuinka tässä käy?

Aarne Sihvo kertoo muistelmissaan tuosta vaiherikkaasta matkasta valkoiseen Suomeen. Matka katkesi, kun juna jäi Tampereelle. Sihvo kumppaneineen onnistui keplottelemaan itsensä Vilppulaa kohti lähteneeseen sotilasjunaan, joka oli täynnä venäläisiä matruuseja ja Turunseudun punakaartilaisia. Tässä kyydissä Sihvo pääsi Kangasalle joutuen sivuamaan Suinulan verilöylyä. Kangasalta Sihvo jatkoi yksinään kohti Mänttää. Monen eri hevoskyydin avittamana Sihvo pääsi Kuoreveden Hallinpenkin kievariin. Täältä hän onnistui kuin onnistuikin Mänttä-Vilppulan taisteluiden keskellä saamaan puhelinyhteyden jääkäri Lindéniin, alias Gerhard Yrjö Väinönhelmöön, joka lupautui varaamaan Sihvolle hevoskyydin Mäntästä Keuruulle. Sihvo pyysi samalla Lindéniä ottamaan yhteyden päämajaan saadakseen lähempiä ohjeita tehtävästään Karjalassa. Samalla hän pyysi varaamaan Keuruun asemalle veturin seuraavaksi aamuksi, jolla jatkaa matkaansa kohti Karjalaa.

Mäntässä Sihvo tapasi Lindénin ja sai tältä päämajasta tulleet ruotsinkie-

liset ohjeet paperilapulle kirjoitettui-
na. Suomennettuina ohjeet kuuluivat:

Lindén, Mänttä

Lähimpinä päivinä pysyttädyttävä puolustuksessa. Mihin hintaan hyvänsä suojeltava Savon rataa. Puolustettava jos suinkin mahdollista Antreaa ja es-tettävä kaikkia joukkokuljetuksia Pietarista.

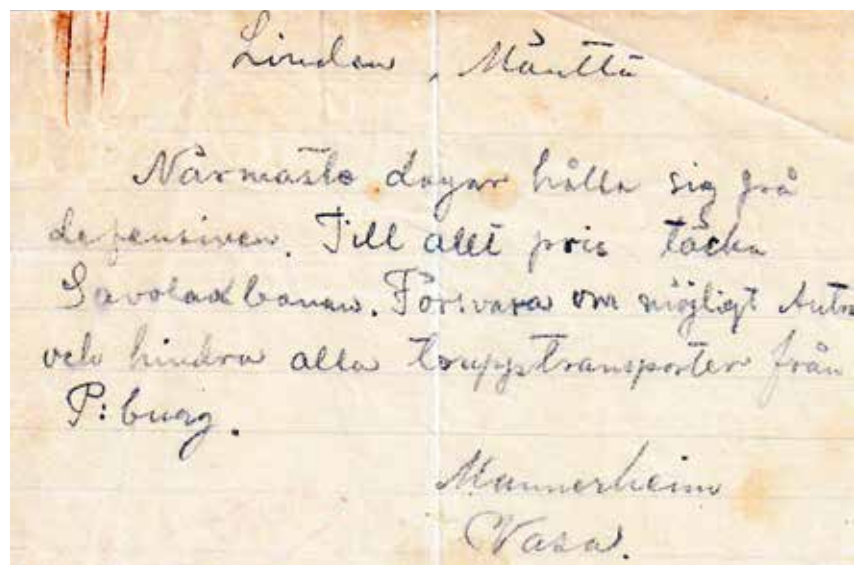
Mannerheim,
Vaasa

Sihvo kysyi Lindéniltä, saako hän pitää tämän lapun ja pisti paperin povitaskuunsa. Sihvo kertoo muistelmissaan säilyttävänsä tuota paperilappusta hänelle arvokkaana ja historiallisena paperina toisten sen aikaisten muistojen joukossa. Tallessa lappunen on edelleen, Aarne Sihvon kotiarkistossa. – Paperi on historiallinen, koska siinä vapaussodan yhden vastuunalaisimman ja vaikeimman rintaman päällikkö saa ylipäällikkö Mannerheimin ohjeet.

Keuruulta Sihvo jatkoi matkaansa veturissa Jyväskylään. Sieltä eteenpäin

hänen käytössään oli veturi ja konduktöörivaunu. Matka eteni vastikään valmistunutta rataa Pieksämäelle ja sieltä Huutokosken ja Savonlinnan kautta Hiitolaan, jossa alkoi Sihvon kuvauksen mukaan jo tuntua ”ruudin käryä” ja miestä oli kuin merenmutaa, touhua ja tohinaa jos minkä verran. Hiitolan suojelusosaston esikunnasta Sihvo sai vapaalipun 2.2.1918, joka oikeutti hänet matkustamaan esteet-
tömästi Hiitolan ja Antrean välillä. Kuten oheisessa kuvassa olevasta dokumentista käy ilmi, Aarne Sihvo oli tuolloin jo tunnetusti sotilasarvoltaan jääkärikapteeni. Kuten Matti Lauerma Jääkäripataljoona 27:n historia-teoksessaan (WSOY 1966) kirjoittaa: ”Zugführer Aarne Sihvo ylennettiin Suomen olemattoman armeijan kapteeniksi kuukautta ennen Saksan armeijassa viipyviä tovereitaan”.

Antreaan saapumisesta Sihvolla ei omien sanojensa mukaan ollut paljo-
akaan kerrottavaa. Hänet oli lähetetty Karjalaan ”ylipäälliköksi” ja hän Ihmetteli, mitä tekemistä hänellä täällä on, kun paikalla oli yllättävän korkeita upseereja; eversti Wörnhjelm-Furumark ja kapteeni Lindgrén-Storm. – Edellinen oli Vuoksen rintaman

Ylipäällikkö Mannerheimin Aarne Sihvolle Mänttään 1.2.1918 lähettämät Karjalan rintamaa koskevat ohjeet. – Paperilappu Aarne Sihvon kotiarkistossa. – Aarne Krogeruksen kokoelma.

ylipäällikkö ja jälkimmäinen hänen esikuntapäällikkönsä. – Sihvo pohti, että ehkä hänellekin löytyy jotain tehtävää! - Vipinää riitti ja väkeä oli asemarakennuksessa ja sen ulkopuolella. Kaikilla tuntui olevan kiire.

Historioitsija Teemu Keskisarja kuvailee Aarno Karimon muistelmiin nojautuen kirjassaan Viipuri 1918 (Siltala, 2013) otsikolla Kaivattu sankari, kuinka ”Antrean aseman penkillä istui 28-vuotias pitkä, kalpea mies. Hän oli pukeutunut mustaan takkiin, karjalaiseen karvanaapukkaan, villahuiviin ja lapikkaisiin. Hän ei kai näyttänyt sotapäälliköltä, mutta keräsi kunnioittavia katseita. Vaikutelma syntyi muusta kuin asusteista. Kaikki tiesivät tai kohta kuulivat Aarne Sihvon seikkailuista.” – Keskisarja toteaa, että Sihvo ei ollut luontojaan keskittien kulkija. Hänen asenteisiinsa vaikutti morsiamen loukkuun jääminen punaiseen Viipuriin.

No, nyt Aarne Sihvo oli Antreassa eli siellä mihin hänet oli lähetetty. - Sotahistoria kertoo, mitä ”töitä” Sihvolle Antreasta ja Vuoksen rintamalta löytyi. - Paljonkin, mutta nyt ei kerrata niitä. – Ansiokasta hänen työnsä kuitenkin oli, sillä turhaan ei ylipäällikkö Mannerheim ylentänyt häntä sotilasarvo kerrallaan runsaassa kolmessa kuukaudessa kapteenista everstiksi, toisin kuin useita ”sisäpiiriläisiä” ylennettiin suurin harppauksin – jopa ilman sotilaskoulutusta - aina kenraalikuntaan asti.

Elli Ikonen – Helsingistä Viipuriin ja sieltä Antreaan

Palataanpa siihen, kuinka ”jääkärimorsian” Elli Ikonen pääsi monien mutkien kautta sulhasensa luokse Antreaan. Elli Sihvo (o.s. Ikonen) kertoo tuosta jännittävästä matkastaan Jääkäri-invaliidi-lehdessä (nro 1 / 1932) julkaistussa muistelmakirjoituksessa *Punaisesta Viipurista valkoiseen Karjalaan*.

Saateltuaan tammikuun 30. päivänä 1918 Aarne Sihvon matkalle valkoiseen Suomeen Helsingin rautatieaseman portailla, Elli Ikonen jäi kahdeksi

Hiitolan suojeluskunnan esikunnan jääkärikapteeni Aarne Sihvolle 2.2.1918 antama vapaalippu rataosalle Hiitola – Antrea. – Lähde: Aarne Sihvon kotiarkisto. – Aarne Krogeruksen kokoelma.

pitkäksi viikoksi epätietoiseksi sulhasensa matkan onnistumisesta. Vasta sitten hän sai rauhoittavan tiedon, että Sihvo oli päässyt onnellisesti perille Antreaan.

Elli Ikonen oli Helsingin kaupunginorkesterin viulisti. Koska hänen työnsä oli keskeytynyt epämääräiseksi ajaksi, hän päätti itsekkin lähteä kohti Viipurissa olevaa kotiaan. Elli Sihvo kirjoittaa: ”Lähtöäni joudutti Viipurista saapunut tieto isäni vangitsemisesta siellä. Mutta lähtö ei ollutkaan niin helposti tehty kuin ajateltu. Passin tai matkaluvan saaminen jo sinänsä osoittautui erittäin vaikeaksi. Sitä paitsi ystävät ja tuttavat suorastaan kielsivät lähtemästä tuollaiselle vaaralliselle matkalle, jollaisia naistenkilöt eivät ainakaan yksin siihen aikaan uskaltaneet tehdä.”

Ensimmäinen matkayritys epäonnistui. Kouvolasta hänet palautettiin Helsinkiin muutaman muun matkailaisen kanssa punasotilaiden vartiointina. - Uusi yritys kuitenkin onnistui. Kotona Viipurissa mieliala oli apea. Isä, Karjalan kansalaisliiton puheenjohtaja, Viipurin teollisuuskoulun rehtori, arkkitehti Leander Ikonen, oli punaisten vankina Viipurin lääninvankilassa ja veli piilossa milloin

missäkin. Vähitellen alkoivat haaveet ja toiveet pääsystä valkoiselle puolelle vahvistua nuoren morsiamen mielessä. Tätä päätöstä tukivat salaisten lentolehtisten uutiset Antreasta, joita Viipurin valkoisten kesken levitettiin talosta toiseen. Niistä vahvistui myös tieto siitä, että Aarne Sihvo tosiaan on Antreassa.

Elli Sihvo jatkaa muistelujaan: ”Odotin nyt vain, millä tavoin hän ottaisi yhteyden. En siis suurestikaan hämmästynyt, kun lauantaina maaliskuun 9. päivänä saapui outo mies eteiseen kysyen minua. Hänen rauhallinen ja tyyni esiintymisensä poisti piankin epäilykseni, mitkä johtuivat hänen vähemmän luottamusta herättävästä ulkoisesta asustaan. Hän mainitsi nimensä, ilmoitti saapuvansa suoraan Antreasta ja tuovansa viestin rintamapäälliköltä, kapteeni Sihvolta. Samalla hän veti taskustaan kirjeen, jonka havaitsin sulhaseni kirjoittamaksi, ja joka poisti viimeisenkin epäilykseni häivän.”

Kirjeen tuoja, herra T., ilmaantui ovelle puolenpäivän tienoissa. Kirjeessään Aarne Sihvo esitti, että koko Ikosen perhe lähtisi kirjeen tuojan mukana valkoiseen Suomeen. Perheen

lähteminen ei ollutkaan helposti pää-
tettävissä. Äiti halusi jäädä Viipuriin,
koska koki, ettei voi jättää vangittua
isää ilman huolta ja hoivaa. Vangeille
oli päivittäin vietävä ruoka kotoa, eikä
äiti halunnut jättää tehtävää vieraitten
hoidettavaksi. Elli Sihvo muistelee,
kuinka hän lopulta oli perheestä ai-
noa, joka oli matkalle lähtijä, vaikka
häntä ankarasti varoitettiin lähtemäs-
tä sellaiselle matkalle tuntemattoman
miehen kanssa.

*”Äkkiä tekemäni päätöksen jälkeen
alkoivat minulle selvitä kaikki matkan
vaarat ja vastukset. Kaipasin tuttua
matkaseuraa. - Lähdemme kolmen
junalla! - oli viestin tuoja herra T.
sanonut poistuessaan. Nyt on toimit-
tava nopeasti! Onneksi muistin silloin
erään ystävättäreni ja koulutoverini
maininneen, että hänenkin sulhasensa
oli Vuoksen rintamalla. Hetkeäkään
viivyttelämättä juoksin ystävättäre-
ni luo. ”Lähdetkö mukaan? - kysyin
häneltä lyhyen ja ehkä sekavankin
selostukseni jälkeen. Tosinhan tässä*

*kiire tulee, mutta mukaan minä läh-
den! lausui empimättä ystävättäreni.
Sovimme tapaamisesta ennen junan
lähtöä meillä, josta herra T:n oli määrä
meidät noutaa asemalle. - - Sovitulla
kellonlyömällä saapui ystävättäreni,
ja heti sen jälkeen herra T. Eteisessä
saimme häneltä käskyjä junamatkan
varalle: meidän piti nyt käydä venä-
läisistä neitosista - huolimatta siitä,
ettei meistä kumpikaan osannut puhua
venäjää.”*

Elli Sihvo kirjoittaa, että he eivät
todellakaan tienneet matkan yksi-
tyiskohtia, tuskin herra T:kään. Kun
lähdön hetki koitti, häntä ihmetytti
herra T:n rauhallisuus ja luottamusta
herättävä olemus. Siksi hän ei voinut
käsittää, miksi omaiset jäivät niin epä-
toivoisina itkemään.

*”Saavuimme siis kolmisin Viipurin
asemalle. Vartioiva naissotilas toimitti
ensimmäisen passintarkastuksen. Op-
paamme, joka oli olevinaan venäläinen
kauppias ja pukeutunut sen mukai-
sesti, veti taskustaan pinkan passeja
sekä solkkasi sujuvalla venäjän kie-
lellä jotain käsittämätöntä. Ällistynyt
neitonen päästi meidät ilman muuta
junaan. Herra T. osti sitten pari venä-
läistä pilalehteä meille muka matkalu-
kemiseksi. Hän kuiskasi sivumennen:
”Älkää vain puhuko suomea! Minä
vastaan kaikkiin kysymyksiin.”*

Ennen junan lähtöä tilanne muuttui
entistäkin jännittävämmäksi, kun vas-
tapäiselle penkille istuutui venäläinen
upseeri. Herra T. huomasi tilanteen
ja kiirehti heti kertomaan nuorille
matkustavaisille jotain venäjäksi.
Epäilyksiä hälventääkseen he olivat lu-
kevinaan ja näyttivät toinen toisilleen
lehdissä olevia vitsejä, vaikka eivät he
niistä paljon mitään ymmärtäneet.

*”Äkkiä astuu vaunuun kaksi puna-
kaartilaista passeja tarkastamaan.
Herra T. vetää rauhallisesti passipin-
kan taas esille taskustaan. Tarkastajien
tultua meidän kohdallemme alkoi hän
levitellä niitä ja puhua niin paljon,
etteivät passintarkastajat saaneet suun-
vuoroakaan. Lienevät myös hämmäs-
tyneet papereista löytyvästä leimojen
paljoudesta, koskapa tekivät kohteli-
aasti kunniata ja jatkoivat matkaansa.*

Elli ja Aarne Sihvon hääkuva 20.5.1918. Vihkiminen tapahtui Ikosten kotona
Viipurissa. – Lähde: Aarne Krogeruksen kokoelma.

Olisivatpa arvanneet katsoa vähän tarkemmin! Papereitten joukossa oli mm. eräs metsästyslupatodistus, matkalupa rataosalle Lappeenranta-Viipuri yms. Oli sentään yksi asiallisempikin paperi, nimittäin kauppatkustaja N:n passi Pietariin.”

Vaikka passintarkastus meni onnekaasti, ajatuksissa kalvoi pelko siitä, että tuo vastapäisellä penkillä istuva venäläinen upseeri alkaisi keskustella nuorten naismatkustajien kanssa. Minuutit tuntuivat tunneilta. Kaikki meni kuitenkin lopulta hyvin ja päästiin Uudenkirkon asemalle (myöhemmin, vuodesta 1923 Kanneljärven asema).

Asemalta seurue matkasi Kanneljärven kylässä sijaitsevan Uudenkirkon kansanopiston johtajan kotiin, jossa herra T. oli tuttu. (Uudenkirkon opisto toimii edelleen Kanneljärven kansanopiston nimellä Lohjalla.) Kansanopiston johtaja oli Juho Hurmalainen (1867-1920), joka oli paikallinen valkoinen luottohenkilö ja eteläkarjalainen yhteiskunnallinen vaikuttaja. Hänen puolisonsa oli talousopettaja. Matkalaiset saivatkin heidän kodissaan hyvän kestituksen. Viivyttyään opistolla yhden yön, edessä oli pitkä hevosmatka.

Luotettu hevose mies neljäntenä matka jatkui nuorille naismatkalaisille täysin tuntematonta metsätaivalta. Koska matka osui sunnuntaille, kyläpaikoilla oli viisainta tarkkailla jokaista vastaantulijaa. Kylien kujaset olivat täynnä joutilaita miehiä, jotka uteliaina seurasivat matkatavaroilla täyteen sullotun reenin etenemistä.

”Saavuimme sitten äärimmäiseen pysähdyspaikkaan punaisella puolella, erääseen taloon, jonka isäntävain oppaamme tiesi täysin luotettavaksi. Ystävättäreni ja minut saattoi emäntä kamariin siksi aikaa, kun herra T. neuvotteli isännän kanssa pääsystä rintaman yli. Rintamalle oli vain muutaman kilometrin matka enää, mutta sen ja talon välisellä tiellä liikkuminen oli siviiliväestöltä kokonaan kielletty.”

Neuvottelut kestivät kauan ja samalla tupa täyttyi uteliaista. Isäntä

lupasi hevosen, mutta kuka kuskiksi? - Lopulta eräs kuusitoistavuotias nuorukainen ilmoitti lähtevänsä viemään seuruetta. Samalla hän arveli voivansa jäädä valkoisten puolelle tappelemaan, ellei enää takaisin pääsisi.

”Tie kiemurteli metsäisiä seutuja; ei ainoatakaan ihmisasuntoa näkynyt koko taipaleella. - - Jokaisessa tienkäännteessä tuntui pelottavalta. Lisääntyvä hämärä sai hermomme yhä suurempaan jännitykseen. Nyt lähestyimme taas tienmutkaa, ja kaikki neljä reessä oljaa olimme pelkkää silmää ja korvaa vain. Viimeiset metrit ovat kysymyksessä. Äkkiä kuulemme jonkun huutavan: seis! Sävähdamme, emme näe ketään emmekä siis tiedä, onko pysähdyttäjä punainen vai valkoinen. Kun hän vihdoin tulee esiin tienmutkan takaa, näemme edessämme ensimmäisen valkopukuisen sotilaan. Riemumme on rajaton, ja me astumme heti reestä tervehtiäksemme häntä niin kuin veljeä, jota jo kauan olemme ikävöineet nähdä. Vaikka herra T. selitti meidän olevan ”oikeata väkeä”, saattoi vartiomies meidät lähimpään vartiopaikkaan, jossa meitä kuulusteltiin. Sen jälkeen pääsimme jatkamaan matkaa Antrean asemalle, jonne matkaa oli vielä noin viisi peninkulmaa. Perille saavuimme vasta yöllä maaliskuun 11 p:ää vasten. Siirtyminen Viipurista Antrean, joka tavallisesti suoritetaan tunnissa, vaati meiltä tällä kertaa kokonaista 35 tuntia.” - Näin siis Elli Sihvo kertoi matkastaan Antrean. Hän koki eläneensä sillä matkalla elämänsä jännittävimmät hetket. Hän kertoo, että *”onnellisesti, mutta myös onnellisina, saavuimme Antrean”.*

Loppu hyvin – Kaikki hyvin – Vai oliko?

Kaikki vaikutti aluksi onnelliselta, mutta sitä se ei lopulta ollut. Samana yönä kun Elli Ikonen seurueineen saapui Antrean, tapahtui muutakin. - Ja se mitä tapahtui, oli surullista!

Aarne Sihvon nuorin veli, 16-vuotias Antti oli halunnut ja päässyt erityisastoon, ns. *Hämäläisen len-*

täviin. Sihvo kertoo Elsa Hästeskon (v:sta 1935 Heporauta) toimittamassa kirjassa Sankaripoikia (I osa, Arvi A. Karisto Oy, 1918) veljestään otsikolla *Sihvojen nuorin*, että Antti lienee täytännyt lentävien ”pääsyaatimukset”, koska hän näki veljensä maaliskuun alkupäivinä Antreassa varustelemassa itseään uudelle retkelle. - Sihvo kertoo edelleen: *”Maaliskuun 11. päivää vasten yöllä – lienee ollut siinä neljän tienoissa – seisoi valkovaippainen joukko suksineen aseman edustalla valmiina astumaan lähtevään junaan. - Siinä oli hänkin, tiesin kyllä, vaikken pimeässä erottanut. Siinä teki hänkin lähtöä retkelle, jolta ei sitten palannut.”* - *”Hämäläisen lentävien”* tehtävänä oli räjäyttää Hannilan ja Kavantsaaren välillä oleva korjattu silta uudelleen.

Sihvo jatkaa Elli Ikosta tarkoittaen: *”Olin saanut rakkaan vieraan vihollisten rintaman takaa, olin elämäniloinen ja toiveikas: taistelu tuntui taas kääntyvän onnellisemmaksi! Onnistuisi vain kerran vielä tuo sillan räjäytys.”* - Seuraavana päivänä, maaliskuun 12. päivänä, Sihvo sai suruviestin. Räjäytysyritys oli epäonnistunut. Antti oli kaatunut, eikä häntä saatu taistelukentältä.

Elli Sihvo puolestaan kertoi Antreassa olosta, että vähitellen hänen ystävätterensä ja hän alkoivat tajuta, miten erilaiseen ympäristöön he olivat saapuneet. Kovin oudolta heistä tuntui yhtenäinen tykkien jyly ja konekiväärien ja kiväärien pauke. Asunnon he saivat Antrean asemapäällikön ja käytännössä koko Karjalan rintaman rautatieliikenteen hoidossa ja rintamaa vahvistaneessa toiminnassa ansioituneen Martin Sandströmin (1875-1961) kotoa. Heidän jokapäiväinen elämänsä muuttui uudessa ympäristössä täysin ja he ryhtyivät auttamaan esikunnan ruokailujen hoitamisessa, milloin henkilökunnalla sattui olemaan aikaa ajatella syömistä. ■

Munakauppaa ja kolikkokoodeja

Millä keinoin Kosolan etappitalon jääkäriaktivismi pyrittiin salaamaan?

Teksti: Heli Karhumäki

Jääkäriiliikkeen synnyttäminen oli mitä vaarallisin operaatio Suomen suuriruhtinaskunnan vapauttamiseksi Venäjän keisarivallan alta, ja sen salaamiseksi turvauduttiin moniin luoviin keinoihin, salaiseen tiedonvälitykseen, peitetarinoihin ja hätävalheisiin. Kiinni jäämisen riski oli suuri eikä hankkeen onnistumisesta ollut mitään takeita.

Tuomio separatistisesta maanpetoksesta olisi vähintään kahdeksan vuotta pakkotyötä Siperiassa tai kaivoksilla tai kuolema hirttämällä. Etappitalon hoitaja Vihtori Kosola Lapualta oli yksi niistä kymmenistä aktivisteista, joiden kohdalla kiinni jäämisen riski toteutui – mutta myös pelastumisen ihme.

Kosolan talo sijaitsi jääkäriiliikkeen vahvalla tukialueella Etelä-Pohjanmaalla Lapuan vilkkaasti liikennöidyn joen varressa kirkkoa vastapäätä. Sen julkisempaa paikkaa ei Lapualla ollut. Se oli jatkuvan silmälläpidon alaisena myös liiketoimintansa vuoksi: siinä toimi kievari ja majatalo sekä useita vuokralla olevia liikeyrityksiä. Ovi kävi tiuhaan kadulle ja kadulta. Kuka tahansa saattoi astua sisään asiakkaana kenenkään ihmettelemättä ja estämättä.

Etappitalon tarinoita

Kosolan talon historiaopas Heli Karhumäki kertoo, mikä vierailijoita jääkäriiliikkeen vaiheissa kiinnostaa ja yllättää. Kosolan talo Lapualla toimi salaisena värväyskeskuksena ja etappitalona vuosina 1915–1916.

Kosolan talossa toimi jääkärietapin aikaan 1916 kievari ja majatalo, joten aktivismi piti salata kaikilta asiakkailta. Saksaan pyrkivien piti ilmoittaa tunnussanana Vihtori Kosolalle 25-pennisen vuosiluvun kahden viimeisen numeron summa.

Eelin Kosola, o.s. Lagerstedt, oli rohkea ja sumeilematon harhauttaja jääkäriliikkeen aktivistina miehensä Vihtori Kosolan rinnalla. Kuvassa pariskunta aktivisti-aikoinaan. (Kuva: Kosolan arkisto / Harri Nuolivirta)

Värväystoiminnan keskustukimieheksi ja etappitalon hoitajaksi lupautuneen Vihtori Kosolan ja hänen puolisonsa Eelinin, o. s. Lagerstedt, piti siksi käyttää monia keinoja hankkeen salaamiseen. Siinä olikin tekemistä, sillä vuoden 1916 aikana Kosolan talonväki värväsi, varusti ja ohjasi Merenkurkun reitille noin 250 Saksaan pyrkivää nuorukaista. Seuraavassa muutamia harhautuskeinoja.

KANANMUNAKAUPPIAS | Kun ensimmäiset ylioppilaat olivat lähteneet Saksaan koulutukseen helmikuussa

Vihtori Kosola esiintyi jääkärihankkeen retkillä kananmunakauppiaina. (Freepik.com)

1915, aloitettiin värväys maakunnissa. Vihtori Kosola oli tunnettu siipikarjanjalostaja, joten oli luontevaa käyttää peitetarinana kananmunakauppaa. Munakuorman kanssa hän ja luottomies Kustaa Lahdensuo lähtivät syystalvella 1915 etsimään Pohjois-Suomesta uutta ylimenopaikkaa Tornion etapin sulkeuduttua.

NIMISMIES TIETOLÄHTEENÄ | Koko Lapua kuhisi ”ryssänsantarmeja”, ja vakoilijoita oli myös myöntävyyslinjan suomalaisissa. Poliiseista suurin osa oli virkaintoisia Venäjän palvelijoita, mutta jääkäriliikkeelle myötämielinen nimismies Ossian Hjelt antoi usein Vihtorille vihiä tietyistä poliisihallinnon kiertokirjeistä. Hän oli mukana liikkeen kokouksissa ja kuiskasi pidätetyille aktivisteille Kosolan talossa 1916 järjestetyissä kuulusteluissa sopivia vastauksia. Hän pelasti kunnaneläinlääkäri Juho Talvitien pidätykseltä harhauttamalla santarmiosaston väärään osoitteeseen.

EELININ HÄTÄVALHE | Kosolan talo oli kievari ja majatalo, jossa Saksaan lähtijöitä ei helposti erottanut asiakkaita ja palvelusväestä. Kerran

Nimismies Ossi Hjelt (1883–1929) tuki jääkäriiliikettä salaisesti, vaikka edusti virkansa puolesta venäläistä järjestysvaltaa. Hjelt toimi myöhemmin Lapuan suojeluskunnassa sekä uudistetun suojeluskunnan ensimmäisen esikunnan kansliapäällikkönä. (Lähde: Lapuan historian tietokanta Helemi. Kuva: Eteläpohjalaisia elämäkertoja 1963)

Vihtorin puoliso Eelin harhautti mahdollista urkkijaa juuri väenpaljouden sekavuudella. Kun hän oli kantamassa ruokaa pöytään joukolle Saksaan pyrkiviä nuorukaisia, ovesta astui sisään tuntematon mies, joka loi pöytään epäileviä silmäyksiä. Eelin tokaisi nuorukaisille kuin omalle palvelusväelleen: ”Kaikki pienet puut ovat lopussa. Kun olette syöneet, menkääkin niitä pilkkomaan!” Vihtori kehaisee muistelmissaan, että ”vaimoni kekseliäisyys tuli pelastajaksi. Vieras, joka ilmeisesti oli urkkija, poistui nolostuneena saman tien.”

”PUNAINEN RISTI” PEITETARINA | Jääkärivärvätyjen varustamiseen ja kuljetuksiin tarvittiin hevosia ja rekiä, villavaatteita, karvalakkeja, hiihtokenkiä, lapikkaita, selkäreppuja, lumipukuja ja ruokaa. Eelin Kosola hoiti varustehankinnoista suuren osan, ja operaatio naamioitiin Punaisen Ristin nimiin.

SUKSIA "VENÄJÄN ARMEIJALLE"

| Matkalla Saksaan tarvittiin suksia Merenkurkun ylittämiseen. Kun parikymmentä miestä veisti suksia yötä päivää Ahon puusepänerustaassa ja Hissan urkutehtaassa, se herätti venäläisten huomion. Kysyjille valehdeltiin, että Venäjän armeijalta on tullut suuri suksitilaus.

NIMETTÖMYYS | Tärkeä varoitus

Kosolassa oli Saksaan pyrkivien nimettömyys. Jos tulija ojensi kätensä aikeissa esittäytyä, Vihtori Kosola keskeytti hänet. Näin tehtiin kiinni jäämisen varalta; kukaan ei voisi ilmiantaa henkilöä, jonka nimeä ei tiennyt.

KASVOTTOMUUS | Etelä-Pohjanmaalla

pyrittiin yhteisestä sopimuksesta siihen, etteivät kaikki etappimiehet joutuneet toistensa kanssa kosketuksiin eivätkä tunteneet toisiaan edes ulkonäöltä. Tämäkin oli turvaksi kiinni jäämisen varalta.

KOVISTELU PISTOOLILLA | Jotkut

suomalaiset suostuivat santarmien kätyreiksi. Eräs poliisi seurusteli paljon venäläisten ja santarmien kanssa, ja hänellä oli tapana kurkkia talojen ikkunoista sisään. Kosola päätti varmuuden vuoksi säikäyttää tämän. Hän otti mukaansa yhden värvätyn, joka Kosolan neuvoa noudattaen meni Mauser-pistoolin kanssa sisään

Mauser-pistoolilla käytiin kovistelemassa urkkijaksi epäiltyä poliisia.

ja uhkasi: "Sinua epäillään ryssän urkkijaksi. Elleivät tapasi muutu, tulen pian uudelleen ja silloin ammun sinut." Siihen loppuivat poliisin kurkkimiset.

25 PENNIN KOLIKKO | Ylistarossa 5.2.

1916 pidetyssä salaisessa kokouksessa Ylistarossa oli sovittu salainen merkki, jonka Aktiivinen Komitea välitti eri puolilta maata värvätyille. Tällä tunnussanalla nämä osoittivat olevansa oikealla asialla.

Vihtori kertoo muistelmissaan: "Määrättiin, että matkalle pyrkivän tulee Lapualla taloon saavuttua näyttää kahvia ostaessaan tai tervehtiesään 25 pennin raha ja sanoa minulle sen vuosiluvun kahden viimeisen luvun summa. Vain tämän salamerkin havaittuani voin ruveta asianomaisen kanssa pitempiin juttuihin."

Valitettavasti salakoodi vuoti laajalle. Väkeä ramppasi Kosolassa niin tiuhaan, että tunnussanan tiesivät lopulta monet jääkäriliikkeen vastustajat ja venäläiset santarmitkin.

Tätä merkkiä käytti hyväkseen Venäjän santarmihallintoon kuullut virolainen August Sotnik, joka tekeytyi Saksaan lähtijäksi ja saapui siviilivaatteissa Kosolaan helmikuun lopulla 1916. Hän ilmoitti vuoden 1913 kolikosta johdetun tunnussanan "neljä", ja Vihtori vastasi oitis: "Selvä, tie on auki". Saman tien Kosolan paljasti tälle Härmän, Voltin ja Jepuan asemilta lähtevät etappitiet. Tiedot johtivat Vihtorin ja kuuden muun lapualaisen pidätykseen.

KÄVELEVÄT VAROITTAJAT | Kun tieto

Vihtorin ja kuuden muun pidätyksestä tuli ilmi, organisoitiin nopeasti varoitussysteemi Lapualla saapuville Saksaan lähtijöille. Rautatieasemalle ja maanteiden sisään tuloteille järjestettiin kävelijöitä, jotka edestakaisin kävellessään hokivat äänekkäästi "Kievarin isäntä on vangittu, kievarin isäntä on vangittu!"

VAITIOLO JA SEPITETARINAT | Vihtori

Kosola siirrettiin Katajanokan vankilasta Pietarin Shpalernajaan. Tuntikausia kestäneissä ankarissa kuulusteluissa Kosola vuoroin vai-keni, vuoroin valehteli. Hän kiisti syytökset, harhautti kuulustelijaa sepitetyillä tarinoilla ja väitti unoh- taneensa tapahtumia ja henkilöiden nimiä. Kotitalonsa tapahtumista ja ilmiantaja Sotnikista hän puhui puuta heinää eikä ilmiantanut ketään. Häntä vastaan oli kuitenkin niin paljon ai- neistoa, että hän odotti lähes varmaan hirttotuomiota.

Hänen ja muiden "kalterijääkä- reiden" pelastukseksi tuli Venäjän vallankumous maaliskuussa 1917.

Maisteri Hilja Riipinen auttoi valheel- laan Elin Kosolan pois Vaasan vanki- lasta. Kuvassa Riipinen vuonna 1906 vielä nuorena lehtorina. (Kuva: finna.fi / Uudenkaupungin museo)

Kosolan pommitehdas 1917 yläkerran keittiössä, pöydällä venäläisiltä varastetuja pomminkuoria. Vihtori Kosolan kirjoittama Hakkapeliitta-lehden artikkeli Kosolan pommitehtaasta löytyy YouTubesta Taneli Mäkelän lukemana nimellä Lapuan suojeluskunnan pommitehdas 1917 - "kuunnelma"

Keisarivalta kaadettiin ja työväen joukot kävivät avaamassa vankilan ovet ja portit.

HURJA-HILJAN VALHE | Myös Eelin Kosola pidätettiin syyskuussa 1917 ja hänet vietiin vanging asussa Vaasaan tutkintavankeuteen syytettynä vehkeilystä Saksan eduksi. Lapuan kirkonkylän väki pukeutui protestiksi mustiin!

Eelinin pelastukseksi tuli kaksi läheistä: hänen setänsä Jalo Lahdensuo ja kylmäpäinen naisasianainen, saksan ja venäjän kielen lehtori Hilja Riipinen. Hurja-Hiljana tunnettu rämöpää vakuutti santarmeille venäjäksi, etteivät pohjalaiset isännät muka kerro emännilleen mitään asioistaan. Eelin ei näin ollen ole voinut tietää, mitä talossa tapahtuu, ja on siksi varmasti syytön. Selitys puri, ja Eelin päästettiin takuuta vastaan kotiin.

POMMITEHTAAN "TORAKKAMYRKY" | Vapauduttuaan Vihtori ja Eelin jatkoivat salaista aktivismiaan. He hankkivat ja kätkivät aseita, ja pe-

rustivat Kosolaan heinäkuussa 1917 yläkerran keittiöön pommitehtaan. Vihtorin ja oppikoululaisten varastamiin venäläisten pomminkuoriin valmistettiin Kosolassa räjähdetaikinaa. Kun käryä pöllähteli ikkunasta, venäläisille väitettiin, että se sillä tapetaan keuhkotautibasilleja ja torakoita. Heidät saatiin näin jopa auttamaan räjähdetaikinan kuivattamisessa.

KAHSI KYNTTILÄÄ JA ÄSSÄKEKSIT? | On myös kaksi salaista merkkiä, jotka usein liitetään jääkäriliikkeeseen, mutta Kosolassa niitä ei tiettävästi ole käytetty.

Kahta kynttilää ikkunalaudalla on käytetty kansan uskollisuuden ilmauksena hallitsijalle. Sitä on käytetty sekä Ruotsin vallan aikana kunin-gasperheen kunniaksi, mutta myös Venäjän vallan aikana keisariperheen merkkipäivien kunniaksi. Sortovuosi 1800-luvun lopusta 1900-luvun alkuun kynttilöitä alettiin polttaa ikkunalla aina Runebergin päivänä 5. helmikuuta vastalauseena venäläistä-

mistä vastaan. Kun jääkäri-liike syntyi, kaksi kynttilää ikkunalla viestitti, että talo oli Saksaan lähtijöille turvallinen majapaikka.

Kynttiläparia tuskin käytettiin Kosolassa, koska kaikki ulkoiset, aktivismin paljastavat merkit piti nimenomaan salata. Kosola ei ollut mikä tahansa jääkärimyönteinen talo, vaan etappipäämaja, joka oli koko ajan tarkkailussa.

Kahvipöytään kannetut kaneliäs-säpikkuleivät ovat olleet merkinä siitä, että talonväki on "isänmaallista", mikä itsenäisyyden alkuvaiheissa tarkoitti isänmaallisuutta nimenomaan valkoisella puolella. Kun pikkuleivät ilmaantuivat pöytään, vieraat usalsivat puhua avoimesti maan asioista.

Tästä on kertonut mm. museoneuvos Marja-Liisa Haveri-Nieminen (Iltalehti 31.1.2027), jonka lapsuudenkodissa Vimpelissä salainen merkki toimi tässä tarkoituksessa 1940-luvulla. Jotkin hajanaiset tiedot viittaavat siihen, että kaneliässiä olisi käytetty merkinä jo aiemmin, ehkä jääkäri-liikkeenkin aikana.

Jääkärihankkeen onnistuminen loi pohjan vapaussodalle, johon Vihtori Kosola osallistui konekiväärimiehenä. Kalterijääkärinä ja vapaussoturina hän koki taistelun kommunismia vastaan jääneen kuitenkin kesken. Se joh-ti hänet vielä heimosotien värväriksi, lakonmurtoliikkeen asiamieheksi ja Lapuan liikkeen keulakuvaksi.

Lähteet: Vihtori Kosola – mies ja myytti, Jukka-Pekka Pietiäinen, Minerva 2023 | Viimeistä piirtoa myöten, Vihtori Kosola ja Vilho Viita 1934 | Hilja Riipinen – Lapuan lotta, Kaarle Sulamaa, Otava 1994 | Lapuan historia II | Lapuan Helemi -kulttuurihistorian tietokanta ■

Etappireitteihin tutustumassa

.....
Teksti ja kuvat: Hannu Mäkisalo

Olen lukenut jääkäreitten historiasta kaiken, minkä olen käsiini saanut ja tutustunut lukuisiin paikkoihin, missä he ovat saaneet koulutusta ja liikkuneet. Paljon on vielä tiedoissa aukkoja, joten keräsin aiheesta kiinnostuneita mukaan tutkimaan jääkäreitten etappireittejä. Sainkin kokoon viiden moottoripyöräilijän ryhmän. Matkaan lähdimme Keski-Suomesta torstaina 5.6.2025. Yövyimme Iissä ja seuraavana aamuna ajoimme ensimmäiseen kohteeseen, Simoon Maaninkajärven jääkärikämpälle. Siellä oli meitä vastaanottamassa kolme paikallista perinneyhdistyksen jäsentä, jotka kertoivat meille paikalla käydyn kahakan tapahtumat ja esittelivät paikat. Laavulla kahvitelimme ja syvensimme etappireittitietämystä. Jääkärikämpä ei ollut alkuperäinen, mikä oli tuhoutunut ja minkä paikalle oli rakennettu uusi. Näin ollen emme löytäneet jälkiä taistelujen kulusta. Sitä vastoin maastoon oli merkitty jääkäreitä ahdistelleiden ampujien paikat ja oppailta kuulumme jääkäreitten poistumisreitit. Yksi jääkäriksi aikova, Armas Lyytikäinen, kuoli kahakassa ja Sven Weckström haavoittui vakavasti ja vangittiin.

Päivää jatkettiin tutustumalla etapitaloihin Ylikärppä, Puukkokumpu (Hasti) mihin jääkärit kokoontuivat kahakan jälkeen, Lehmikumpu, Liimatta minkä rakennuksia ei enää ollut. Kävimme myös Kuusikon etapitalon paikalla olevalla muistomerkillä. Historia kertoo Maaninkajärven

Simon Maaninkajärven jääkärikämpä ja kahakan muistomerkki vuodelta 1927.

kahakan olleen ensimmäinen taistelu Suomen sodan jälkeen Suomessa, mutta täällä Kuusikossa kaksi jääkäriä joutui santarmien kanssa yhteenottoon, mistä sitten jatkoivat matkaa ja toinen heistä, Johannes Mäntylä osallistui Maaninkajärven kahakkaan. Vuokilassa, mikä oli oppaamme vaimon sukutila, pääsimme käymään sisällä tutustumassa.

Ruokailimme Tervolan Nesteellä ja sen jälkeen tutustuimme vielä Tervolan taistelun muistomerkkiin taistelun tapahtumapaikalla, missä saimme kuulla tapahtumien kulun ja seuraukset.

Aika kului, joten ajelimme Lapin kauniiden maisemien halki Ylitorniolle, missä yövyimme Karemajoilla. Aamulla kävimme jokivarressa katso-massa jääkäri liikkeen patsasta ja tällaisille retkille kuuluu myös jaloitella sankarihautausmaalla. Aavasaksalla kävimme Räävin etappitalolla ja Iso-lohijärven rannalla Holsterin etappitalolla. Meltosjärvellä poikkesimme Mäkinien etappitalolla, missä meille tarjoiltiin kahvit ja saimme asukkailta kuulla paikan historiasta.

Huomioimme myös Liinangin etapitalon, mistä suuntasimme Sinettä ja metsäautotietä itään, mistä löysim-

me Nookan kämpän. Tämä paikka oli meille tärkeä kohde sillä I/JR 50:n komentaja jääkärimajuri Väinö Lieska yöpyi siellä jouluaattoyön 1916.

Näin oli tämän retken kohteet katsottu ja usean kohteen ohi jouduttiin ajamaan ajanpuutteen vuoksi. Yövyimme Rovaniemellä ja sunnuntaina ajelimme kotiin, kuten moottoripyöräilyyn kuuluu osin sateessa ja riittävän kalseassa kelissä.

Emme valittaneet säätä, sillä luettuani K.A. Wegeliuksen kirjat Aseveljet I ja II sekä Routaa ja rautaa I-V sekä vielä Aselaiva Equityn, ei ollut syytä moittia olosuhteita. Joskus on tullut ajateltua, mikä sai jääkärit ryhtymään tällaiseen toimeen, vaarantaen tulevaisuutensa, terveytensä ja myöskin henkensä. Tämän hetken maailmantilanne auttaa ymmärtämään, kun näkee miten ukrainalaiset puolustavat itsenäisyyttään. Sortovallan alla eläminen, vapautta ja itsemääräämisoikeutta rakastavalle kansalle on kärsimystä.

Aikakauden olosuhteista vielä. Matkat etappireiteillä olivat pitkiä. Kelit haastavia. Taivallettava jalan tai sukilla sen aikaisissa varusteissa. Ruokailumahdollisuudet olivat harvassa ja nälkä oli ajoittain sellainen, mitä tänään ei oikein ymmärrä. Matkaa tehtiin sateessa ja pakkasessa.

Tässä yhteydessä on muistettava ja korostettava etappitalojen asukkaitten ja oppaiden merkitystä. Ilman heidän toimiaan ja uhrauksiaan ei jääkärit olisi kyenneet toimimaan. He altistivat itsensä ja omaisuutensa alttiiksi menetyksille. Urkkijat ja jääkäriiliikkeen vastustajat olivat jatkuva riesa.

Meidän velvollisuus on jakaa jääkäritietämystä eteenpäin, joten ajatuksena on talven aikana kuulosella, olisiko halukkaita lähtemään vastaavalle etappitutustumisreissulle linja-autolla. Lähtö aamulla Jyväskylästä ja kaksi yöpymistä. Mikäli kiinnostaa, voi lähettää sähköpostia, hannu.v.makisalo@gmail.com, JP27:n Keski-Suomen Perinneyhdistys. p.0503137718. ■

Mäkinien etappitalo. Vas. Ilpo Heiskanen, talon nykyinen isäntä Juhani Kangas, selin Matti Luotola, Tero Tamminen.

Nookan kämpä. Vas. Ilpo Heiskanen, Tero Tamminen.

Jääkäriperinteen vaalija

Marjo Kervinen (1924–2025)

Marjo Kervinen syntyi Helsingissä vuonna 1924 ja menehtyi 5. kesäkuuta 2025 Villa Tapiolan hoivakodissa Espoossa.

Marjo vietti lapsuus- ja nuoruusvuotensa isänsä palveluspaikkakunnilla, muun muassa Tuusulassa, Kokkolassa, Hämeenlinnassa ja Santahaminassa. Hänen isänsä, jääkärieversti Väinö Merikallio, kaatui jatkosodassa kesällä 1942. Marjo kirjoitti ylioppilaaksi Helsingin Uudesta Yhteiskoulusta ja toimi pikkulottana Hämeenlinnassa ja Helsingissä.

Jääkäriperinteen vaaliminen oli Marjolle sydämenasia. Jo keväällä 1941 jääkärien jälkeläiset kokoontuivat Katajanokan upseerikasinolle pohtimaan yhteydenpitoa jääkärien lasten kesken sekä jääkärimuiston ja henkisen perinnön vaalimista. Jatkosodan puhkeaminen kuitenkin keskeytti suunnitelmat. Uusi kokoontuminen järjestettiin Helsingissä vuonna 1943, ja tuolloin päätettiin perustaa yhdistys, jolle valittiin johtokunta. Vuonna 1955 yhdistys rekisteröitiin nimellä *Jääkärinuorisoyhdistys – Jägarungdomsföreningen*.

Marjo Kervinen oli Jääkärinuorten toiminnassa aktiivinen hahmo. Hän toimi yhdistyksen hallituksessa pitkään, varapuheenjohtajana 1950- ja 1970-luvuilla sekä puheenjohtajana vuonna 1960.

Jääkärinuoret järjestivät vierailuja eri kohteisiin sekä perhejuhlia, joista muodostui odotettuja tapahtumia. He tekivät myös ensimmäiset matkat sotien jälkeen Saksaan Hohenlockstedtiin, jääkärien koulutuspaikalle. Näillä matkoilla mukana oli myös kymmenen jääkäriä, jotka jakoivat kokemuksiaan. Näin syntyi myös *Finnentag-perinne*, jonka jatkumona järjestettiin myöhemmin yhteisiä tapahtumia saksalaisten ja suomalaisten nuorten opiskelijoiden kesken.

Jääkärinuoret lakkauttivat yhdistyksensä vuonna 1972, mutta Marjo jatkoi perinnetyötään *JP 27:n Perinneyhdistyksen hallituksessa*.

1990- ja 2000-lukujen alussa Marjo teki merkittävän työn jääkärinäyttelyiden järjestämisessä eri puolilla Suomea. Näyttelyt, jotka koostuivat pääosin valokuvista, olivat avoinna yleisölle kahden viikon ajan, jonka jälkeen ne siirrettiin seuraavaan kohteeseen. Näyttelyitä järjestettiin myös ulkomailla: Ruotsin Uppsalassa, Saksan Hohenlockstedtissa sekä Latvian Riiassa ja Liepājassa. Näihin näyttelyihin arvioidaan tutustuneen jopa noin 200 000 vierailijaa. Näyttelytoiminnan kehittämiseen osallistuivat eri aikoina muun muassa Maija-Liisa Nikkanen, Marja-Liisa Crockford ja Juha Myyryläinen.

Vuonna 2012 Marjo Kervinen nimettiin *JP 27:n Perinneyhdistyksen kunniajäseneksi*.

Marjo oli toimelias, selkeästi kantansa ilmaiseva ja järjestelykykyinen henkilö, jolla oli myös hyvä huumorintaju. Hän oli kiinnostunut autoilusta, osallistui Helsingissä liikennekilpailuihin ja kouluttautui autokoulun opettajaksi. Hän toimi Autoliiton hallituksessa ja perusti liiton yhteyteen naistoimikunnan, joka järjesti juhlia ja myyjäisiä varojen keräämiseksi tiepalvelumiesten toimintaan.

Yhdessä miehensä, lääkäri Veli Kervisen kanssa, Marjo teki pitkiä automatkoja eri puolille Eurooppaa. Tästä innostuneena hän perusti myös automatkailukerhon. Musiikki oli hänelle elinikäinen harrastus ja ilonaihe.

Vuonna 2004 Marjo muutti pitkän Helsingin keskustassa vietetyn ajan jälkeen Kärkölään. Iästään huolimatta hän sopeutui uuteen ympäristöönsä poikkeuksellisen hyvin.

Häntä jäävät kaipaamaan läheiset ja lukuisat perinnetyön ystävät.

TEKSTI: Sami Sihvo, Jääkäripataljoona 27 kunniapuheenjohtaja ja Marjo-Riitta Kervinen, tytär

Revelin jääkärimerkkiä huollettiin

Teksti Hannu Kyrövaara

Merikarvian Revelin saaren jääkärimuistomerkki Equityn käynnistä 8.12.1917 saaren edustalla, jossa 21 jääkäriä rantautuivat kalastaja Rantasen ja kahden muun avustuksella Aspuskerin saarelle. Aselasti jäi valitettavasti purkamatta, muutamia aseita lukuun ottamatta, hankalissa, jäisissä olosuhteissa ja aselastin tiedotuksen puutteista johtuen. Merkki pestiin ja siihen kiinnitettiin QR-koodi oppaaksi saarella kävijöille. Huoltoretkellä mukana Satakunnan osastosta Hannu Kyrövaara, Heikki Elovaara, Vesa Mäkipää ja merkin aikanaan suunnitellut Martin Wolff.

Jouko Penttilä kuljetti nyt huoltoporukan ja myös vuonna 2017 muistomerkkin saareen.

Aretz esitelmöi Turussa

Teksti Kimmo Kiiveri

25. heinäkuuta JP27 Varsinais-Suomen Perinneyhdistyksen järjestämässä esitelmätilaisuudessa Heikkilässä Bundeswehrin eversti (res) ja Suomen ystävä Mark Aretz piti kattavan esitelmän saksalais-suomalaisista reserviläisyhteyksistä 30 vuoden ajalta. Helsinki-Uudenmaan osaston puheenjohtaja Pekka Sillanpää täydensi esitystä kertomalla uudemmissa tapahtumista.

Yhteistoiminta Ala-Saksin reserviläisten kanssa alkoi Iisalmesta edesmenneen Jukka Peuran aloitteesta Neuvostoliiton hajoamisen jälkeen. Jukka Peura siirtyi Kauhavalle kuten toimintakin ja nykyään sitä on enemmän Varsinais-Suomessa, Uudellemaalla ja Päijät-Hämeessä. Alkuvaiheissa Saksan ja Suomen armeijoiden byrokratia vaikeuttivat toimintaa mutta nykyään molempien maitten reserviläiset kelpaavat jopa kunniaavartioon suomalaisten jääkärien kouluttamisen juhlallisuuksiin vuosittaisessa Finnentag-juhlassa Hohenlockstedtissä.

Mark Aretz.

Tänä vuonna myös Puolustusvoimien komentaja, kenraali Janne Jaakkola oli paikalla ja sai Bundeswehrin komentajalta harvinaisen valtiollisen kunnianosoituksen, kunniaapataljoonan suuren soihtukulkueen, Grosser Zapfenstreichin.

Bundeswehrin tuki heidän reserviläisilleen on ollut huomattavaa. Muun muassa kuljetuskoneet ovat olleet käytettävissä Suomeen siirtymisissä. Tukemista helpottaa Saksan reserviläisliiton alainen saksalais-suomalainen reserviläisyhdistys, niin tuen osoittamiselle on virallinen taho. Yhdistyksellä on myös oma lippu ja kunniamerkki, ja myös suomalaiset voivat siihen liittyä.

Esitelmän jälkeen Turun Reserviupseerien puheenjohtaja Lauri Valtonen luovutti Mark Aretzille kiitoksena lukuisista esitelmistä Varsinais-Suomen reserviläispiirien standaarin.

Tilaisuudessa palkittiin myös Kyösti Vuontela ja Seppo Lerkki Saksan jalkaväkiliiton numeroiduilla kunniamitaleilla. Lisäksi Osaston puolesta palkittiin Pekka Sillanpää, Oberstleutnant d.R. Devers ja Hauptmann d.R. Drabinski Osaston mitaililla tapahtumien edistämisestä (kuva Jaana Lehtonen).

Jääkäri liikettä tutuksi Lahden seudulla 3.9.2025

.....
Teksti ja kuva Pekka Sillanpää

Helsinki-Uusimaa Osaston Lahden alueen jäsenet Vesa Aspinen ja J-P Keränen kutsuivat puheenjohtajaa pitämään 3.9.2025 esitelmän jää-

käri liikkeestä Lahden vapaussodan perinteen kuukausitapahtumaan Sotilaskotiyhdistyksen tiloihin. Paikalla oli porukkaa viitisentoista henkilöä

ja jäsenhakemuslomakkeita jaettiin uusien jäsenten toivossa. ■

Esitelmä jääkäri liikkeestä alkamassa Lahden sotilaskotiyhdistyksen tiloissa. Ilahduttavasti mukana myös suuri joukko sotilaskotisaria. Heistä kaksi jää kuvan ulkopuolelle.

Jääkärisäätiö

Jääkärisäätiö myöntää avustuksia ja apurahoja jääkäriaiheiseen tai jääkäriperinteen vaalimiseen liittyvään tutkimukseen, toimintaan, tapahtumaan tai esim. kirjan kirjoittamiseen tai taiteellisen teoksen tuottamiseen. Avustuksia voivat hakea yhteisöt, ja apurahoja henkilöt tai tekijäryhmät.

Kirjalliset hakemukset kevään jakoon 1.3. ja syksyn jakoon 1.11. mennessä. Hakemukset ja tiedustelut osoitetaan säätiön asiamiehelle: Jukka Eklín, jukka.eklin@gmail.com ja 0405651412.

Etelä-Pohjanmaalla jääkäriperinnevärväystä syyskuussa

Teksti Pekka Sillanpää Kuvat Pekka Sillanpää, Juuso Siltanen

Suomalais-saksalaisen reserviläisyhteistyön jääkäriperinteen yhteydessä aloitti aikoinaan Jukka Peura Kauhavalta. Tänä vuonna siitä on tullut kuluneeksi 30 vuotta. Pitkän aikaa Finnentagin reserviläisistä pääosa tuli Kauhavan seudulta. Viime vuosina jääkärivärväyksen kannaltakin

tärkeältä Etelä-Pohjanmaan alueelta on osallistujien määrä vähentynyt. Näin ollen oli tarpeen järjestää värväys houkuttelemaan kauhavalaisia ja härmäläisiä uudelleen mukaan.

Ylihärman Reserviläisten ja Etelä-Pohjanmaan Reserviläispiirin pääjehu Mika Mäki oli mukana järjestämässä

ohjelmaa. Se mukaili osittain Perinneyhdistyksen kesäpäiviä vuodelta 2019. Kaikkiaan päivän aikana porukkaa oli mukana 20 henkilöä, pääasiassa Ylihärmästä. Ilahduttavasti parikymppisiä kavereitakin oli löytänyt joukkoon. Toivomme lämpimästi osallistumisintoa jatkossakin jääkä-

Parikymmentä härmäläistä saapui Härman Kylpylään kuuntelemaan jääkäriliikkeen historiaa sekä näkökulmia tämän päivän perinnetoimintaan, painopisteenä Suomi-Saksa-reserviläisyhteistyö. Etualalla näkyy Kauhavan alueen jääkärialue- ja -kartta, jonka Ylihärman osuudesta vastannut henkilö oli tilaisuudessa paikalla.

Helsinki-Uusimaa Osaston pj. ja Perinneyhdistyksen hallituksen jäsen Pekka Sillanpää kertoi jääkäreistä ja perinteestä.

Antti Isotalo, neljättä sukupolvea edustava ja edelleen talossa asumisoikeuden omistava, vaikkakaan ei enää talonomistajana, kertoi 1850-luvulla rakennetun talon ja Isotalojen historiasta.

riperinteen tapahtumiin ja erityisesti koulutusalueelle Saksaan.

Päivän ohjelma alkoi prameaksi kunnostetussa Härmän käräjätalossa, missä saimme maistuvat kahvit ja esittelyn talon historiasta Härmä-Seuran Jarmo Pörstiltä. Viereisellä Alahärmän hautausmaalla kävimme katsomassa jääkärien Nikke Pärmin ja Isotalon Antin hautapaikkoja. Osan porukan kanssa olimme tosin käyneet jo ennen kahvitusta koukkaamassa läntisessä Härmässä Pärmin kotitalon muistokivellä.

Seuraavaksi olikin vierailu itse Härmän häjyn ”Isoo-Antin” kotitalossa, jossa meidät vastaanotti talossa edelleen sijaa pitävä Antti Isotalo. Viisi sukupolvea talossa onkin jo asunut. Sitten ajoimme letkassa alas päin Ylihärmään, jossa suuri nimi on jääkärivärväri professori Artturi Leinonen. Tämän monitoimimiehen muistomerkki oli hyvässä kunnossa. Harvinaislaatuiseksi nyt oli mahdollista myös käydä lähitienoilla hänen kotihuvilallaan, missä Leinosesta luennoi meille lehtori Simo Perämäki.

Tietenkin Ylihärmässä poiketessa pitää käydä myös Mannerheimin ensimmäisessä päämajassa, Viitasalon kaupassa, jota meille esitteli Mika Mä-

Ylihärmäläisen jääkärivärväri, professori Artturi Leinosen kesähuvilassa ei liene aiemmin vierailtu ainakaan Parolen historiassa. Lehtori Simo Perämäki esitteli huvilaa ja kertoi Leinosen vaikuttavasta urasta kansanedustajana, päätoimittajana, kirjailijana ja järjestömiehenä.

ki. Eväshetken jälkeen oli aika siirtyä viimeiseen kohteeseen eli Härmän Kylpylään, jossa allekirjoittanut piti esitelmän jääkäriiliikkeestä ja perinteen vaalimisesta korostaen Suomi-Saksa toimintaa tänä päivänä.

Myös Härmän nuorisotuntui jääkäriiliikkeen vallan hyvin tietävän, vaik-

kakin monet päivän kohteista olivat uusia nähtävyyksiä. Värväyspäivään osallistuneille tarjottiin ilmaisliput seuraavan päivän 27. jääkäriseminaariin ja kehoitettiin liittymään Perinneyhdistykseen. Saldona oli paljon uusia tuttavuuksia ja hyviä kohtauksia. ■

Kutsu

Jääkäripataljoona 27:n Perinneyhdistys ry:n sääntömääräinen **syyskokous** pidetään **lauantaina 22.11.2025 klo 11.30 Maanpuolustusjärjestöjen talon auditoriossa**, Töölöntorinkatu 2 B 1. krs, 00260 Helsinki.

Kokouspäivän ohjelma:

Klo 10.00 Hallituksen ja osastojen puheenjohtajien neuvottelutilaisuus

Klo 11.30 Syyskokous, jossa käsitellään sääntöjen 10§ mukaiset kokousasiat

– toimintasuunnitelma

– hallituksen vaalit ja

sekä jäsenten 8.11.2025 mennessä hallitukselle kirjallisesti esittämät asiat.

Klo 13.00 (noin) Lounas Ravintola Kaarti, Pohjoinen Hesperiankatu 33

Ilmoittautumiset puheenjohtajien neuvottelutilaisuuteen ja syyskokoukseen pyydetään 8.11.2025 mennessä Jääkärikansliaan sähköpostilla kanslia@jp27.fi.

Sitovat ilmoittautumiset buffetlounaalle sähköpostilla kanslia@jp27.fi sekä maksamalla 29 euroa 8.11.2025 mennessä yhdistyksen tilille FI80 1019 3000 2050 06 merkinnällä "Lounas".

Helsingissä 27.8.2025

Jääkäripataljoona 27:n Perinneyhdistys ry

Hallitus

Kallelse

Föreningen Jägarbataljon 27:s Traditioner rf har sitt stadgeenliga **höstmöte lördagen den 22.11.2025 kl. 11.30 i Försvarsförbundens hus** Tölötorggatan 2 B 1.vån, 00260 Helsingfors.

Mötesdagens program:

Kl 10.00 Styrelsens och avdelningarnas ordförande möte

Kl 11.30 Höstmöte i enlighet med 10§ i reglerna

– verksamhetsplanering

– styrelsens val och

samt ärenden som ledamöterna skriftligen förelagts styrelsen senast den 8 november 2025

Kl 13.00 Buffetlunch i Restaurant Kaarti, Norra Hesperiegatan 33

Anmälningar om deltagande i ordförandenas sammanträde och höstmötet ombedes senast den 8.11.2025 till Jägarkansliet e-post kanslia@jp27.fi

Bindande anmälan till buffetlunch via e-post kanslia@jp27.fi och genom betalning 29 euro senast den 8.11.2025 till föreningens konto FI80 1019 3000 2050 06 ref. "Lounas"

Helsingfors 27.8.2025

Föreningen Jägarbataljonen 27:s Traditioner r.f.

Styrelsen

JÄSENPALVELUN MYYTÄVÄT TUOTTEET

	Hinta		Hinta
Liput ja standardit		Kirjat	
Perinneyhdistyksen pienoislippu	60	Jääkäreiden elämäntyö -Itsenäisyyden puolesta	
Perinneyhdistyksen standaari	30	(suomi, ruotsi, saksa, englanti ja latvia)	10
Onnittelu- ja suruadressit		Muut	
Ilman tekstiä	10	Jääkäreiden testamentti, kehystetty	22
Kirjoitettuna ja toimitettuna	15	Jääkäreiden testamentti, ei kehystä	8
Merkit, mitalit ja korut		Jääkärikynttilä	10
Jääkäripenoismerkki, neula (erillisellä hakemuksella)	110	Jääkärimuki	10
Jääkäripenoismerkki, riipus (erillisellä hakemuksella)	110	Puukko, käyttö	80
Perinneyhdistyksen jäsenmerkki	15	Puukko, lahja	150
Verestänne versoi vapaus- mitali	10	Jääkärihautamerkki	90
Fallna för friheten- mitali	10	Jääkäripenoispatas (erillisellä hakemuksella)	300
Hopeiset 27-kalvosinnapit	160		
Hopeinen 27-riipus ketjulla	160		
Hopeinen 27-kravattineula	160		
Hopeinen 27-rintakoru	160		

Tilaukset Jääkärikansliasta: Döbelninkatu 2, 00260 HELSINKI • Puh. 050 377 8845 (myös tekstiviestit) • sposti: kanslia@jp27.fi
Toimitamme tuotteet kerran viikossa. Hintoihin lisätään postikulut.

PAROLE

www.jp27.fi

Päätoimittaja – Chefredaktör

Mikko Ilkko
parole.lehti@outlook.com
Taitto Kirsi Rasinen

Lehti ilmestyy 4 numeroa vuodessa: maalisk., kesä-, syys- ja joulukuun alussa.

Hinta 20 €/vsk
4 numerus i året, 20 €/årg

JÄÄKÄRISÄÄTIÖ – JÄGARSTIFTELSEN

Puheenjohtaja – Ordförande

Laatikainen Pertti

Varapuheenjohtaja – Viceordf

Jordan Kari

Asiamies – Ombudsman

Eklin Jukka

Jäsenet – Medlemmar

Berg Marjatta

Elomaa Juhani

Heiskanen Kari

Häyry Tomas

Jaakkola Janne

Kesseli Pasi

Tavalla Arvi

Välimäki Pasi

JP27:N PERINNEYHDISTYS ry FÖRENINGEN JB27:S TRADITIONER RF

Hallitus – Styrelse

Puheenjohtaja – Ordförande

Valtonen Vesa, PY

Varapuheenjohtaja – Viceordf

Hakkarainen Arno, HKI-UUS

Jäsenet – Medlemmar

Ahokas Kari, P-P ja KAI

Hakola Terhi, E-P

Kyrövaara Hannu, SAT

Latvala Raimo, VAA

Lerkki Seppo, V-S

Miettinen Helena, HKI-UUS

Sillanpää Pekka, HKI-UUS

KANSLIA: tiistai ja torstai 9.00–15.00, muutoin sopimuksen mukaan. Toiminnanjohtajan Marko Maaluodon tavoittaa kanslian numerosta 050 377 8845 ja sähköpostitse kanslia@jp27.fi

Kansliet: tisdag och torsdag 9–15, andra tider enligt överenskommelse. Verksamhetsledare Marko Maaluoto är anträffbar på kansliet på nummer 050 377 8845 och per epost kanslia@jp27.fi

Kesäpäivillä Tuusulan ilmatorjuntamuseolla Tunnustus teoista – kunniamerkit kertovat -osiossa oli esillä Suomen Valkoisen Ruusun 1. luokan komentajamerkki sekä Vapaudenristin suurristi miekkojen kera. Kunniamerkit kuuluivat kenraaliluutnantti Lauri Koholle.

